

ARUTATUD õppenõukogus nr 2-11/7, 27.08.2021

ARUTATUD õpilasesinduses nr 2-10.1/7, 30.08.2021

ARUTATUD hoolekogus nr 2-10/3, 30.08.2021

UUENDATUD direktori KK nr 1-8/30, 31.08.2021

Kolkja Lasteaed - Põhikooli *ÕPPEKAVA ÜLDOSA*

Kolkja Lasteaed – Põhikooli (edaspidi „Kooli“) õppekava kehtestatakse „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 17 lg 1 ja 2 ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riikliku õppekava“ § 24 alusel.

AUSTADES MINEVIKKU ASTUME TULEVIKKU

Sisukord

---

1. ÕPPEKAVA ÜLDSÄTTED	4
1.2 Põhikooli sihiseade.....	4
2. PÕHIKOOI ÕPPEKAVA ÜLDOSA	5
2.1 Põhihariduse alusväärtused	5
2.2 Kolkja Lasteaed-Põhikooli eripära.....	5
2.3 Kolkja Lasteaed-Põhikooli alusväärtused	6
3. ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED	7
3.1 Õppe eesmärgid.....	7
4. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMINE KOOLIASTMETI	8
4.1 Üldpädevuste kujundamise põhimõtted	8
4.2 Õpilastes kujundatavad üldpädevused kooliastmeti	9
5. ÕPPEKORRALDUS JA KOOLI TUNNIJAOTUSPLAAN	16
5.1 Õpilase õppekoormuse kujundamise põhimõtted.....	16
5.2 Tunnijaotusplaan, õppeainete loend ja maht põhikoolis	17
6. ÕPPE JA KASVATUSE RÕHUASETUSED NING ÕPPETULEMUSED KOOLIASTMETI	19
6.1 Rõhuasetused ja õppetulemused I kooliastmes	19
6.2. Rõhuasetused ning õppetulemused II kooliastmes.....	20
6.3. Rõhuasetused ning õppetulemused III kooliastmes	21
7. LIIKLUSKASVATUSE TEEMAD KOOLIASTMETI	22
8. LÄBIVAD TEEMAD, NENDE KÄSITLEMISE NING LÕIMINGU PÕHIMÕTTED	23
8.1 Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad ja tegevused:	24
8.2 Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat lõimingu põhimõtted.....	30
9. ÕPPEKORRALDUS DISTANTSÕPPE AJAL	31
9.1 Kombineeritud kontakt- ja distantsõppe korraldus	31
9.2 Täielik distantsõppe	32
9.3 Distantsõppest puudumine	33
9.4 HEV-õpilaste toetamine osalise või täieliku distantsõppe ajal, IT-tehniline tugi	34
10. LOOVTÖÖ KORRALDAMISE PÕHIMÕTTED	35
11. ÕPILASE ARENGU JA ÕPPIMISE TOETAMINE JA HINDAMINE	36
11.1 Hindamise alused	36
11.2 Kasutatav hindamissüsteem	37
11.3 Kokkuvõtva hindamise põhimõtted	38
11.4 Kehalise kasvatus hindamine	39
11.5 Järelvastamise ja järeltööde sooritamine.....	40

11.6 Hindamisest teavitamine	41
11.7 Hinde ja hinnangu vaidlustamine	42
11.8 Kokkuvõtavad hinded ja järgmise klassi üleviimine	42
11.9 Õpilase klassikursust kordama jätmise	42
11.10 Põhikooli lõpetamine	43
12. ÕPILASTE JUHENDAMINE JA HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED	43
12.1 Hariduslike erivajadustega (HEV) õpilaste õppekorralduse põhimõtted	43
13. TUGI JA MÕJUTUSMEETMETE RAKENDAMINE ÕPILASE SUHTES.....	44
14. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED	45
14.1 Õpetajate koostöö.....	45
14.2 Õpetaja töö planeerimine	46
14.3 Õpetaja ainekaardi koostamise põhimõtted.....	46
15. KÄRJÄÄRIÕPPE JA KÄRJÄÄRINÕUSTAMINE	46
16. ETTEVÕTLUSÕPE.....	47
17. ÕPILASE JA LASTEVANEMATE TEAVITAMINE NING NÕUSTAMINE	47
18. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD	48

1. ÕPPEKAVA ÜLDSÄTTED

- 1.1. Kooli õppekava koostamisel on lähtutud Vabariigi Valitsuse 06. jaanuaril 2011. a. määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ (edaspidi PRÕK), Vabariigi Valitsuse 16. detsembril 2010. a. määruse nr 182 “Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“ (edaspidi PLRÕK) ja Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a. määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ (edaspidi LLKK) § 6 lõige 3 alusel.
- 1.2. Kooli õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, milles on välja toodud kooli eripärast tulenevad valikud riiklike õppekavade raames. Küsimustes, mis ei ole kooli õppekavas sätestatud, lähtutakse PRÕKist ja PLRÕKist.
- 1.3. Kooli õppekava koostamisel on lähtutud põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, riiklikust õppekavast, haridus- ja teadusministri 12. oktoobri 2011. a määrusest nr 62 „Õpilasuuringute ja praktilise töö ettevalmistamise ning hindamise tingimused ja kord“ § 1 lõikest 3.
- 1.4. Kooli õppekava on väljundipõhine, milles kõrgeim õpiväljund on omandatud üldpädevused, so suutlikkus asjatundlikult, loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida teatud tegevusalal või -valdkonnas, perekonnas, tööl, avalikus elus, kultuurikandjana. Üldpädevused on kirjeldatud põhikoolile põhikooli riikliku õppekava § 4 lõikes 4. Üldpädevused on valdkonna- ja aineülesed ja nende kujunemise tagamine õpilastel on kõigi koolis tegutsevate isikute ühine eesmärk.
- 1.5. Kooli õppekava koostamisel on arvestatud piirkonna ja kogukonna vajadusi, õpilase vanemate või eestkostjate (edaspidi vanem) ja õpilaste soove ning vaimseid ja ressursse.
- 1.6. Kool kaasab õppekava koostamisse õpilasi, lapsevanemaid ja teiste huvirühmade esindajaid.
- 1.7. Kooli õppekava koostamise, rakendamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab direktor.
- 1.8. Kooli õppekava kehtestab kooli direktor. Kooli õppekava ja selle muudatused esitatakse enne kehtestamist arvamuse andmiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.
- 1.9. Kooli õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest.

1.2 Põhikooli sihiseade

- Põhikoolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgseteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.
- Põhikoolis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.
- Põhikooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.
- Põhikool toetab põhiliste väärtushoiakute kujunemist. Õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. Põhikoolis luuakse alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.
- Põhikool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli

lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.

- Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.

2. PÕHIKOOLI ÕPPEKAVA ÜLDOSA

2.1 Põhihariduse alusväärtused

- Põhihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Põhikool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.
- Põhikool kujundab väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostöömimise aluseks.
- Riiklikus õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad „Eesti Vabariigi põhiseaduses”, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).

2.2 Kolkja Lasteaed-Põhikooli eripära

- Kolkja Lasteaed –põhikool on õppijakeskne kaasava - ja avatud õpikeskkonnaga kogukonnakool, mis on elukohajärgseks kooliks Peipsiääre vallas elavatele õpilastele, asukohaga Peipsi järve kalda ääres. Ilus asukohta annab võimaluse hinnata ja väärtustada ümbritsevat kodukoha loodust. Õppetöös on läbi põimunud eesti ja vene inimeste kultuurid, väärtustades rahvuse-, keele- ja kultuuri säilitamist ning edasist arengut. Toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut ning luuakse tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks.
- Avatud õpikeskkonnaga kooliks olemises edendatakse loovust ja innovaatilisi õppemeetodeid, mis on suunatud õpilaste motivatsiooni ja tulemuslikkuse suurendamisele. Meil on omapärane väike koolimaja, hubased ruumid ja uus spordiväljak. Ainetunde on võimalik läbi viia õues, kooli lähiümbruses: looduses ja järvede ääres. Koolis alustatakse inglise keele õpetust 2.klassist ringitunnina. Valikained: liiklusõpetus (1.-3.kl), arvutiõpetus 5., 7.klass, karjääriõpetus – 8. ja 9.kl. Õppe kavandamisel ja korraldamisel keskendutakse eelkõige õpilaste praktilise intelligentsuse kujunemise toetamisele kõikides üldpädevustes. Karjääriõpetuse ning koduloo raames tehakse koostööd kohalike ettevõtetega.
- Kooli piirkondlikust eripärast tingituna õpivad koolis vene emakeelega õpilased, millest kuni 60 % õppetööst toimub eesti keeles. Kooli ülesanne on toetada kõigi õpilaste edukat toimetulekut Eesti ühiskonnas, arvestades nende vajadusi, päritolumaa kultuuritraditsioone, rahvuslikku identiteeti ning isiksust.

- Kolkja Lasteaed- Põhikool on avatud ja arenev kool olles avatud uutele lähenemistele ja võimalustele. Kooli õppekava alusväärtusteks on meie hea kooli tunne, mitmekülgse hariduse toetamine, sallivuse, kohuse- ja vastutustunde kasvatamine.
- Kolkja Lasteaed-Põhikoolis keskendutakse eestikeelse õppe toetamisele (eesti keelne aineõpe ning LAK-õpe). Põhikool loob soodsaid tingimusi kaasaegse isiksuse arenguks, tema enesetunnetuse ja eneseteostuse arenguks. Õpilastel ja nende vanematel on võimalus saada kvaliteetset abi kooli logopeedi, kooli psühholoogi ja HEV koordinaatori poolt. Põhikoolis õpetatakse traditsioonilisi õppeaineid eesti keeles (muusika, kehaline kasvatus, kunst ja tööõpetus, käsitöö/kodundus, tehnoloogiaõpetus, inimese-ja loodusõpetus). 2021. aastal liitus kool varase keelekümblusprogrammiga, tänu millele avanes õpilastel võimalus õppida varase keelekümblusprogrammi järgi. 2021/2022. õppeaastal alustab kool varase keelekümblusprogrammi keelekümblusklass.
- Kolkja Lasteaed-Põhikooli tavaklassis õpitakse vene keelt emakeelena ja eesti keelt teise keelena ja inglise keelt võõrkeelena. Keelekümblus klassis õpitakse eesti keelt emakeelena, vene keelt emakeelena ja inglise keelt võõrkeelena.
- Koolis luuakse alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.

2.3 Kolkja Lasteaed-Põhikooli alusväärtused

- **Rahvuslik kultuur ja multikultuursus** – Kolkja Lasteaed - Põhikool on väga pika ajalooga, hindame oma tavasid, kultuuri ning traditsioone. Kool säilitatakse vene rahvuslik identiteet ja vanausuliste kultuuri, ning mõistetakse ja väärtustatakse eesti kultuuri traditsioone. Multikultuurne keskkond muudab õpilased kultuuriliselt sallivamaks, suunab nad väärtustama nii oma kultuuri kui teiste rahvuste kultuuritraditsioone, õpetab väärtustama kultuurilist mitmekesisust.
- **Aktiivsed ja terved eluviisid** – pöörame õppimises ja klassivälises tegemistes tähelepanu õpilaste tervisekäitumise teadmiste- ja oskuste väljakujunemise toetamisele. Kolkja Lasteaed - Põhikoolis korraldatakse õpet nii, et see edendaks õpilaste vaimset ja füüsilist tervist.
- **Koostöö** Koolis väärtustatakse koostööd nii kooli siseselt kui -väliselt. Peame oluliseks tihedat suhtlemist lapsevanemate ja vilistlastega ning koostööd teiste haridust toetavate asutustega. Ühised ettevõtmised kooliperega arendavad õpilastes ühtekuuluvustunnet, hoolivust ja meeskonnatööoskusi.
- **Digiõppe ja ettevõtlusõppe** – koolis edendatakse kaasaegseid, innovaatilisi õppemeetodeid, mis on suunatud õpilaste motivatsiooni arendamisele.
- **Eesti keelne õpe** – kus rakendatakse **keelekümblusmetoodika põhimõtteid**, mis on kakskeelset haridust rikastav õppevorm eesti keele kui teise keele paremaks omandamiseks. **Eesmärgiks** on võrdselt head oskused nii emakeeles kui eesti keeles ja võõrkeeltes.

Kooli logo: kajastab kooli väärtustest rahvuslikku kultuuri ja multikultuurilisust, väljendades kahes värvitoonis.

Kooli motoks on:

Austades minevikku astume tulevikku

Kooli visioon on:

Kolkja Lasteaed-Põhikool toetab isiksuse igakülgset arengut, milles rakendatakse tänapäevaseid õpimeetodeid ning tehnoloogia võimalusi. Huvitegevuse ja tugiteenuste mitmekesisust ning avardavaid õpikogemusi ka väljaspool ainetunde. Parim avatud õpikeskkond, mis pidevalt muutub.

Kooli missioon on:

Kolkja Lasteaed-Põhikool toetab isiksuse igakülgset arengut, milles rakendatakse tänapäevaseid õpimeetodeid ning tehnoloogia võimalusi. Huvitegevuse ja tugiteenuste mitmekesisust ning avardavaid õpikogemusi ka väljaspool ainetunde. Parim avatud õpikeskkond, mis pidevalt muutub.

Kooli väärtuskasvatus põhineb: kogu koolipere-, õpilase- ja tema perekonna vastastikusel usaldusel ning koostööl. Koostöö eesmärgiks on pakkuda isiklikku eeskujut, toetada õpilase loomupärast soovi enda identiteedis selgusele jõuda ning pakkuda talle sobiva arengukeskkonna kaudu tuge erinevates rühmades ja kogukondades ning kogu ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarenemiseks.

2.3.1. Kolkja Lasteaed-Põhikooli põhiväärtused:

HOOLIVUS – väljendame üksteise suhtes huvi, osavõtlikkust ja abivalmidust, oleme lojaalsed, aktsepteerime ja tunnustame üksteist.

KOOSTÖÖ – tegutseme eesmärkide elluviimisel ühiselt kõigi heaolu nimel, igaüks panustab oma suutlikkuse kohaselt.

LOOVUS – püüame oma võimeid kasutada ja arendada, oleme mängulised ja avatud uutele muljetele ja kogemustele, kasutame kaasaegseid õppemeetodeid.

KESKKOND – märkame ümbritsevas elus toimuvat, säästame ja hoiame nii loodust kui ka inimeste loodut, väldime raiskamist.

TERVIS JA TERVISLIK ELUVIIS – pöörame tähelepanu vaimse, füüsilise, sotsiaalse tervise hoidmisele ja edendamisele ning tervislikele harjumustele.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

3.1 Õppe eesmärgid

- Koolil on hariv ülesanne, mis viiakse ellu läbi õppetegevuse korraldamist ja realiseerimist erinevates vormides, sh traditsioonilised õppetunnid, integreeritud tunnid (erinevad ained),

projektipõhine õpe jms kooli ruumides, aga ka väljaspool kooli (õuesõpe, õppekäigud, õppereisid, muuseumipedagoogika jms).

- Koolil on kasvatav ülesanne, kusjuures aitab kool kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülseteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus. Kool korraldab erinevaid temaatilisi üritusi, mis toetavad õpilaste arengut ja kasvatamist (kohtumised huvitavate inimestega, vanemate kaasamine kooli ellu jms).
- Koolil on ülesanne luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab õpilase õpihimu, ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist. Kool uuendab õppekeskkonda (sh õppekabinetid, näitlikud materjalid, tehnilised vahendid, õppematerjalide digitaliseerimine jms) nii sisu poolt kui ka esteetilisest (õpperuumide remont, kaasaegne mööbel) aspektist lähtudes.
- Kool toetab põhiliste väärtushoiakute kujunemist, luuakse alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse. Kool pakub õpilastele lisavõimalust arendada oma isiksuse omadusi ja kujundada väärtushoiakuid nt huvitegevuse ja erinevate projektide kaudu, mis on otseselt seotud õppe- ja kasvatustegevusega ja vastavad õpilaste huvidele; kooli traditsiooniliste ürituste korraldamise ja läbiviimise kaudu jmt.
- Kool kujundab õpilastes üldpädevusi (kultuuri- ja väärtuspädevus, sotsiaalne ja kodanikupädevus, enesemääratluspädevus, õpipädevus, suhtluspädevus, matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus, ettevõtlikkuspädevus, digipädevus), mis on olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevuste kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad omavahelises koostöös ning kooli ja kodu koostöös.
- Õppe- ja kasvatustegevuses arvestab kool õpilaste individuaalseid vajadusi ja võimeid, võimalusel arvestab ka vanemate soove ja ettepanekuid.
- Kool jätkab eestikeelse aineõppe arendamist nn tavaklassides, pakkudes õpilastele õppida eesti keeles muusika-, kunsti- ja tööõpetust, kehalist kasvatust, inimeseõpetust ja loodussineid.
- Kool jätkab keelekümblusmetoodika kasutamist ja pakub õpilastele õppimist keelekümblusklassides (varane keelekümblus).
- Õppe- ja kasvatusesmärkide elluviimist toetavad õpilastes kujundatavad üldpädevused, mis aitavad erinevatel tegevusaladel, perekonnas ja avalikus elus asjatundlikult ja suutlikult toimida. Üldpädevused on valdkonna- ja aineülesed ning nende kujundamises osalevad kõik kooli töötajad.

4. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMINE KOOLIASTMETI

4.1 Üldpädevuste kujundamise põhimõtted

- Põhikooli õppekava tähenduses on pädevus teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida.
- Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused väljendavad kogu kooli tegevuse üldist taotlust õpilaste

vajaliku suutlikkuse kujundamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu, ent ka tunni- ja koolivälises tegevuses ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate ning kooli ja kodu koostöös.

- Kooli kogu tegevus on korraldatud üldpädevuste kontekstis, sh õpetuse kavandamine, mõtestamine, läbiviimine ja tagasisidestamine. Üldpädevustest lähtuvalt on nii aineõpetus kui õppetunnivälise tegevuse sihiväliselt läbi mõeldud. Üldpädevused realiseeruvad kogu koolipere tegevuse ning õppekeskkonna kujundamise kaudu.
- Koolipoolne tagasisidestamine üldpädevuste kujunemise kohta toimub kujundava hindamise kaudu, selle kõrval on oluline ka õpilase enesehindamise roll tagasisidestamisel, mis võimaldab jälgida õpilasel oma tegevust ning õpetajal saada informatsiooni, mida õpilase välise tegevuse ja käitumise vaatlemine ei võimalda.

4.2 Õpilastes kujundatavad üldpädevused kooliastmeti

1. **Kultuuri- ja väärtuspädevus** – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalnormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid.

I kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada; • austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboliteid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid; teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt; on teadlik Valgamaa kultuurilisest eripärasest; • käitub loodust hoidvalt; on teadlik paikkonna looduslikust eripärasest; • oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest.
II kooliaste	<p>hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;</p> <ul style="list-style-type: none"> • väärtustab paikkonda, oma rahvust ja kultuuri teiste rahvaste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust; • tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme; • väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada; • väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest, teab ja tunneb kodukoha looduslikku eripära.
III kooliaste	<p>tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule; • omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamuste vabalt ja lugupidavalt; • mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes; • suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist, osaleb huvitegevuses.
--	---

Kooli töötajad tähtsustavad oma tegevustes pädevuse kujundamisel, et:

- alusväärtused on igapäevaselt kõigile kättesaadavad, neid järgitakse tegevuste kavandamisel ning erinevaid töövorme kasutades arutatakse õpilastega alusväärtuste üle;
  - õpetajad arutavad tundides õpilastele eakohaselt päevakajalisi sündmusi või ühiskonnas ja maailmas esiplaanil olevaid aktuaalseid küsimusi. Arutelusid läbi viies õpetaja käsitleb mingi sündmuse, nähtuse või seisukoha erinevaid tahke, demonstreerides mõtteviisi: igal nähtusel on mitu põhjendust, igal sündmusel on mitu tõlgendust, igal seisukohal on vähemalt üks vastandseisukoht;
  - koolis keskendutakse teiste loomingu väärtustamisele eelkõige õpilaste suutlikkuse kujundamise kaudu vältida plagiaati kirjalike tööde koostamisel. Korrektselt viitamissüsteemi kasutamist kirjalikes töödes jälgivad kõik õpetajad alates esimesest kooliastmest;
  - koolis kujundatakse õpilaste ilumeelt ühelt poolt koolis valitseva esteetilise õppekeskkonna kaudu. Teisalt järgitakse põhimõtet: esitatavad kirjalikud tööd peavad alati olema korrektselt ja esteetiliselt vormistatud;
  - Pädevuse kujunemist toetav tunniväline tegevus: traditsioonilised üritused erinevatel kalendritähtpäevadel (isade- ja emadepäev, volbripäev, sõbrapäev, vastlapäev, jõulud jm), emakeelepäeva ja vabariigi aastapäeva tähistamine, teatrietenduste ja muuseumide ühiskülastused, teematiselised klassiõhtud, huviringid (rahvatants, muusika, erinevad spordialad).
2. **Sotsiaalne ja kodanikupädevus** – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel.

I kooliaste	oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab koostada päevakava ja seda järgida; oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel; <ul style="list-style-type: none"> • teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.
II kooliaste	oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest; <ul style="list-style-type: none"> • väärtustab osalemist projektitöös ja uurivas õppes, kasutab saadud oskusi ja kogemusi, oskab teha koostööd, täidab rühmas erinevaid rolle.

III kooliaste	on aktiivne, koostööaldis ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust, austab kodukoha traditsioone.
---------------	---

Kooli töötajad tähtsustavad oma tegevustes pädevuse kujundamise, et:

- Vastutustunde kujundamine toimub koolis eelkõige kokkulepete sõlmimise ja kokkulepetest kinnipidamise jälgimise teel. Kokkulepete saavutamine tähendab osapoolte ära kuulamist ja teineteisega arvestamist (selle mõistmist, kas kokkulepet on võimalik täita) ning kõigi osapoolte kokkuleppega nõustumist. Oluline roll on selle juures õpetajatel asjakohases suhtlemises ja kannatlikkusel asju läbi rääkida ning järjekindluses kokkulepetest kinnipidamist jälgida;
  - demokraatliku mõtteviisi kujundamine õpilastes toimub igapäevase õppe- ja kasvatusprotsessi korralduse kaudu. Õppeprotsessi kavandamine on avalik, st õpilased peavad trimestri alguses teadma, mida õpitakse, millised on oodatavad õpitulemused, kuidas toimub hindamine ning millised on hindamiskriteeriumid. Kõik muutused õppeprotsessi käigus arutatakse õpilastega läbi. Välistatud on ootamatud kokkuvõtvad hindamised;
  - õpilasi käsitletakse õppeprotsessis partneritena, õpetajad võtavad trimestri, õppeteema lõpus neilt tagasisidet õppeprotsessi läbiviimise kohta;
  - kehtestatud reeglite järgimisel näitavad õpetajad õpilastele ise eeskujut. Õpilastelt ei nõuta reeglite täitmist, mida õpetaja ise ei täida. Näiteks, kuna õpilastelt nõutakse täpsust tundi tulekul, siis tundi ei hiline ka õpetajad;
  - eraldi tähelepanu pööratakse kõikides õppeainetes õpilaste meeskonnatöö oskuste arendamisele. Kui õpetaja on planeerinud õppemeetodina kasutada rühmatööd, siis peale selle läbiviimist järgneb lisaks rühmatöö tulemuste arutelule ka arutelu rühma kui meeskonna toimimise teemal ning tehakse järeldused edaspidiseks;
  - Pädevuse kujunemist toetav tunniväline tegevus: temaatiliste stendide koostamine ja külalisesinejate loengud, osalemine erinevates projektides, sh rahvusvahelistes, kodanikupäeva viktoriin jt võistlused, konkursid, temaatilised klassiõhtud, osavõtt pikapäevarühma tegevusest.
  - Pädevust kujundatakse ainetundides; klassijuhatajatundide, arenguvestluste, ühisürituste, huvitegevuse, õppekäikude, ainenädalate kaudu; traditsiooniliste aktuste kaudu; tervist edendavate ürituste ning kooli kodukorra kaudu; meeskonnatöö oskuste kujundamise kaudu võistlussituatsioonis ja igapäevastes tegevustes.
3. **Enesemääratluspädevus** – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme.

I kooliaste	suhtub endasse ja teistesse positiivselt, on õppinud läbi eneseanalüüsi ära tundma oma tugevaid ja nõrku külgi; <ul style="list-style-type: none"> • hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve; • oskab ohtlikke olukordi vältida, ohutult liigelda ja ohuolukorras abi kutsuda.
II kooliaste	oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuste saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnustada ning oma tegevust korrigeerida;

	<ul style="list-style-type: none"> • oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides; • väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest mõjuritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest.
III kooliaste	väärtustab, järgib ja edendab tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne; <ul style="list-style-type: none"> • mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

Kooli töötajad tähtsustavad oma tegevustes pädevuse kujundamisel, et:

- kõikides õppeainetes kasutatakse kujundava hindamise raames õpilaste enesehindamist, mille käigus õpilased õpivad määratlema enda tugevaid ja nõrku külgi ning kavandama parendustegevusi;
  - õpilastega läbiviidavad arenguveestlused põhinevad õpilaste eneseanalüüsil, mille aluseks on õpimapp. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet õpetajalt ja kaasõpilastelt;
  - kõik õpilaste poolt koostatud kirjalikud tööd peavad sisaldama kirjalikku tagasisidet sooritus tugevuste ja nõrkuste kohta. Tagasisidet võib saada eelnevalt teadaolevate kindlate kriteeriumide põhjal õpetajalt, kaaslastelt või ka eneseanalüüsi korras;
  - Pädevuse kujunemist toetav tunniväline tegevus: osalemine päästekoolitusel, liiklustunnis, jalgrattakoolitusel, erinevad õpitoad ja õppekäigud, spordi- ja matkapäevad, osalemine erinevates temaatilistes projektides ja huviringides.
4. **Õpipädevus** – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitud erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varem õpitudga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi.

I kooliaste	tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab koostada päevakava ja seda järgida; oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel; <ul style="list-style-type: none"> • oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada
II kooliaste	oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest; <ul style="list-style-type: none"> • oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida; • oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, koostada keeleliselt korrektseid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet; • oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel.
III kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;

	<ul style="list-style-type: none"> • suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
--	--

Kooli töötajad tähtsustavad oma tegevustes pädevuse kujundamisel, et:

- kõikides õppeainetes keskendutakse ühe olulisema õpipädevuse komponendi, funktsionaalse lugemisoskuse arendamisele. Eelkõige kujundatakse õpilastel oskusi leida informatsiooni teatmeteostest ja Internetist. Õpikuid käsitletakse koolis ühe teatmeteose liigina. Järgitakse põhimõtet, et õpitulemuste saavutatuse kontrollimisel võivad õpilased, sõltuvalt õpitulemusest, kasutada vajalikke abimaterjale või vahendeid;
  - õpiraskuste esinemisel koostatakse esmase õpiabimeetmena õpilase ja õpetaja koostöös õpilasele kirjalik individuaalne arenguplaan raskustest ülesaamiseks. Individuaalne arenguplaan on õpilase ja õpetaja vabatahtlik kokkulepe ja suunatud õpetaja konsultatsioonijaja tulemuslikumaks ärakasutamiseks;
  - Pädevuse kujunemist toetav tunniväline tegevus: osalemine aineolümpiaadidel, viktoriinidel, konkurssidel, võistlustel, loov- ja uurimistöde teostamine, osalemine huviringides.
5. **Suhtluspädevus** – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeles, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi.

I kooliaste	suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada; <ul style="list-style-type: none"> • mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid ära õpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase.
II kooliaste	oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta; <ul style="list-style-type: none"> • oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, koostada keeleliselt korrektseid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet; • tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel.
III kooliaste	suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid; <ul style="list-style-type: none"> • valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste

Kooli töötajad tähtsustavad oma tegevustes pädevuse kujundamisel järgmist:

- Eraldi tähelepanu pööratakse õpilaste esinemisalase pädevuse kujunemisele. Õpilasi juhendatakse ja toetatakse nii, et nad on valmis esinema.
- Õpilastel kujundatakse oskused anda kaasõpilastele konstruktiivset kirjalikku ja suulist tagasisidet. Tagasiside andmine toimub õpetaja juhendamisel, mille käigus järgitakse konstruktiivse tagasiside andmise reegleid.

Pädevuse kujunemist toetav tunniväline tegevus: osalemine erinevatel võistlustel ja teemapäevadel, kohtumised külalisesinejatega, kooliaktuste ettevalmistamine ja läbiviimine, loov- ja uurimistöde kaitsmine.

6. **Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus** – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt.

I kooliaste	<p>arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda; • oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid.
II kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades; • oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet; • oskab sihipäraselt ja turvaliselt kasutada arvutit, internetti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste.
III kooliaste	<p>suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi; • suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat erinevates olukordades eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada.

Kooli töötajad tähtsustavad oma tegevustes pädevuse kujundamisel, et:

- kõikides ainetes pööratakse tähelepanu matemaatiliste esitusviiside (nt diagrammid) kasutamisele, eraldi pööravad kõik õpetajad tähelepanu oma ainst ja õpilaste vanusest tulenevalt statistiliste andmetöötluse erinevatele meetoditele;
- kõikides ainetes pööratakse tähelepanu õppeaines sisemiste seoste nägemisele ja esiletoomisele, selleks kasutavad õpetajad mõistekaardi meetodit;

Pädevuse kujunemist toetav tunniväline tegevus: osalemine robotikaringi töös, matemaatikavõistlustel ja loodusprojektides, erinevatest netikeskkondadest info otsimine, digiõppevahendite kasutamine tunnis ja loovtöodes.

7. **Ettevõtlikkuspädevus** – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärgid, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske.

I kooliaste	oskab koostada päevakava ja seda järgida; oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel; <ul style="list-style-type: none"> • oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; • teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.
II kooliaste	oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnustada ning oma tegevust korrigeerida; <ul style="list-style-type: none"> • oskab ennast säästa, on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast; • väärtustab osalemist projektitöodes ja uurivas õppes, kasutab saadud oskusi ja kogemusi, oskab teha koostööd, täidab rühmas erinevaid rolle.
III kooliaste	on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärgid arvestades oma individuaalsust ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning vastutab oma tegude eest; <ul style="list-style-type: none"> • mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

Kooli töötajad tähtsustavad oma tegevustes pädevuse kujundamisel, et:

- tundides kasutatakse kogemusõppel põhinevaid aktiivõppe meetodeid, mis võimaldavad simuleeritud olukordades ennast proovile panna ja õpitud teadmisi ja oskusi rakendada;
- õppeprotsessis kavandatakse nii ühe aine piires, kui ka õppeainete vahelisi projektipõhiseid õppetegevusi, kus õpilased peavad meeskonnana saavutama tulemused;
- tunnivälised üritused kavandatakse projektipõhisena, kuhu kaastakse õpilased ning järgitakse kõiki projektijuhtimise reegleid.

Pädevuse kujunemist toetav tunniväliline tegevus: õppekäigud, erinevate kooliürituste organiseerimine ja neist osavõtt, koolisisesed laadad, heategevusüritused, karjääriõppe raames koostöö erinevate organisatsioonidega.

8. **Digipädevus** – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnast nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna õppeainete õpetamise peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad

lõiming teiste ainevaldkondade õppeainetega ning tunni- ja kooliväline tegevus. Valdkonnapädevuste kirjeldused on esitatud ainevaldkondade ainekavades.

Kooliastmetes taotletavad pädevused kirjeldavad kokkuvõtvalt õpilase arengut eakohaste üldpädevuste ja valdkonnapädevuste ning õpitulemuste omandatuse kaudu. Pädevused, mille kujunemine toimub valdkonnapädevuste kujunemise ja läbivate teemade kaudu, on kirjeldatud kooliastmeti. Kooliastmed on järgmised: I aste – 1.-3. klass II aste – 4.-6. klass III aste – 7.-9. klass.

Ainevaldkondade õppeainete ainekavades esitatakse õppeainete õpitulemuste ja õppesisu kirjeldused klassiti järgmiselt:

- 1) keel ja kirjandus: vene keel, kirjandus-[LISA 1](#)
- 2) võõrkeeled: inglise keel, eesti keel teise keelena-[LISA 2](#)
- 3) matemaatika: matemaatika-[LISA 3](#)
- 4) loodusained: loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia-[LISA 4](#)
- 5) sotsiaalsed: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus-[LISA 5](#)
- 6) kunstained: muusika, kunst-[LISA 6](#)
- 7) tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus, arvutiõpetus-[LISA 7](#)
- 8) kehaline kasvatus: kehaline kasvatus-[LISA 8](#)
- 9) valikõppeaine: informaatika-[LISA 9](#)

5. ÕPPEKORRALDUS JA KOOLI TUNNIJAOTUSPLAAN

5.1 Õpilase õppekoormuse kujundamise põhimõtted

- Õpingute alusdokumendiks on kooli õppekava.
- Õppeaasta kestab 1. septembrist järgmise aasta 31. augustini.
- Õppeaasta koosneb 35 nädalast ning jaguneb viieks õppeperioodiks.
- Õppeaasta pikkuseks on vähemalt 175 õppepäeva. Kooliaasta algab üldjuhul

1.septembril. Kolkja Lasteaed-Põhikooli kodukorras on määratletud õppest puudumise ja teatamise kord.

- Peamiseks õppetegevuse vormiks on õppetund. Õppetunni pikkus on 45 minutit, vahetunni pikkus 10. minutit. Vajadusel rakendatakse paaristunde. Tundide ja vahetundide ajad on kehtestatud kooli kodukorras ning kättesaadavad kooli kodulehel. Kooli päevakavas on üks söögivahetund, mille pikkus on 20 minutit.
- Õppetund on Kolkja Lasteaed-Põhikooli päevakavas või õpilasele koostatud individuaalses õppekavas juhendatud õppeks ettenähtud ajavahemik. Juhendatud õpe võib olla näiteks loeng, individuaaltund, e-õpe, õppekäik, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui pedagoog.
- Õppekäik on üldjuhul tervet õppepäeva hõlmav õppeprotsessi osa, mis sisaldab ainetevahelist lõimingut, arendab üld- ja ainealaseid pädevusi ja toetab läbivaid teemasid. Õppekäigud toimuvad vastavalt õppekavas fikseeritud õppekäikude korrale. Ainesisene õppekäik on ühe aine piires planeeritud väljaspool klassiruumi toimuv õppeprotsessi osa.
- Õppetunnid toimuvad koolis, väljaspool kooli projekti- ja õuesõppena. Nendeks vajalik aeg kavandatakse õpetaja ainekaardis. Õpetaja planeerib oma tööd koostöös teiste õpetajatega.

Trimestri jooksul läbivad peamised teemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilastele teatavaks trimestri algul.

- Õppeaasta algus, lõpp, kooli vaheajad ning eksamite periood ja ajad on määratud kindlaks EV õigusaktidega.
- Õpetajad viivad vajadusel vähemalt kord nädalas läbi konsultatsioone.
- Kooli õppekava täitmist toetavad koolis töötavad huviringid.

5.2 Tunnijaotusplaan, õppeainete loend ja maht põhikoolis

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 on sätestatud põhikooli õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus tundides. Põhikooli riikliku õppekava § 15 lõikes 3 on sätestatud põhikooli kohustuslike õppeainete nädalatundide arv. Tulenevalt põhikooli riiklikus õppekavas esitatud kohustuslikest nädalatundide arvust ning lubatud vabast tunniressursist, mis jääb kohustusliku ja maksimaalselt lubatu vahele, on koostatud tunnijaotusplaan.

Valikained põhikoolis valib kool ning nende õpetamine toimub vaba tunniressursi arvelt pidades silmas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 sätestatud suurimat lubatud õppekoormust nädalas.

- Kool tagab õpilasele õppe kohustuslikes õppeainetes alljärgnevatel tunnijaotusplaanides vastavalt I, II ja III kooliastmele esitatud nädala õppetundide mahus.
- Koolis õpetatakse A-võõrkeelena õpetatakse inglise keelt. B-võõrkeelena õpetatakse eesti keelt.
- Kohustuslikele ainetundidele lisatud tundide arv vaba tunniressursi arvelt on ettenähtud õpitulemuste kindlustamiseks.
- I kooliastmes on riiklikult kehtestatud miinimumist vaba tunniressursist õpetatakse 2.klassis eesti keelt (1tund) ja loodusõpetust (1 tund). 3. klassis eesti keel (1tund) ja alustatakse A-võõrkeelena inglise keele õpinguid (3 tundi).
- II kooliastmes on riiklikult kehtestatud miinimumist vaba tunniressursist 5. klassis (1.tund) informaatika, digipädevuste arendamiseks ja süvendamiseks. Kõigis teistes klassides toimub antud oskuse arendamine erinevatesse õppeainetesse lõimitult.
- III kooliastmes on riiklikult kehtestatud miinimumist vaba tunniressursist 7. klassis (1 tund) ettevõtlusõppe/karjääriõpetus.

Koolis on 1.kl.-9.kl. õpilastel päevakavas pikapäevarühma tunnid, kus pannakse alus esimestele õpioskustele ja –harjumustele.

Üldpädevuste, õpitulemuste ning õppe- ja kasvatusesmärkide paremaks saavutamiseks õpetatakse koolis ringitunnina:

- 1.kl. ja 2. klassis 2 tundi nädalas inglise keelt;
- 1.kl.- 4.kl. 2 tundi nädalas robotikat/informaatikat;
- 1.kl.- 6.kl. 1 tund nädalas liikluskasvatust.

Vaba tunni- ja ringitunni ressursi kasutamise üle otsustatakse iga õppeaasta alguses.

Tunnijaotusplaan põhikooli klassidele, kui õppekeeleks on vene keel ning eesti keelt õpetatakse teise keelena.

2021/2022 õ/a-Tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti, valikainete valimise põhimõtted.

	I kooliaste				II kooliaste				III kooliaste			
Õppeaine	1. kl KK	2. kl	3. kl	K PRÕ K	4. kl	5. kl	6. kl	K PRÕK	~~7. kl~~	8. kl	9. kl	K PRÕK
Eesti keel teise keelena		2(+1)	2(+1)	6(+2)	4	4	4	12	4	4	4	12
Inglise keel			3	3	3	3	3	9	~~3~~	3	3	9
Vene keel/eesti keel(KK)	7	6	6	19	5	3	3	11	~~2~~	2	2	6
Kirjandus						2	2	4	~~2~~	2	2	6
Matemaatika	4	3	4	10(+1)	4	4	5	13	~~5~~	4	4	13
Loodusõpetus	1	1(+1)	1	3(+1)	2	2	3	7	2			2
Geograafia									~~1~~	2	2	5
Bioloogia									~~1~~	2	2	5
Inimeseõpetus		1	1	2		1	1	2	~~1~~	1		2
Ajalugu						1	2	3	~~2~~	2	2	6
Ühiskonnaõpetus							1	1			2	2
Keemia										2	2	4
Füüsika										2	2	4
Muusika	2	2	2	6	2	1	1	4	~~1~~	1	1	3
Kunst	2	1	1	4 (4,5)	1	1	1	3	~~1~~	1	1	3
Tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogia	1	2	2	5 (4,5)	1	2	2	5	~~2~~	2	1	5
Kehaline kasvatus	3	3	2	8	3	3	2	8	~~2~~	2	2	6
Informaatika						(+1)			(+1)			2
Valikaine		2	1			1			~~1~~			
KOKKU	20	23	25	68	25	28	30	83	~~30~~	32	32	94
maksim.	20	23	25	68	25	28	30	83	~~30~~	32	32	94

Punasega märgitud õppeaineid õpetatakse eesti keeles.

6. ÕPPE JA KASVATUSE RÕHUASETUSED NING ÕPPETULEMUSED KOOLIASTMETI

6.1 Rõhuasetused ja õppetulemused I kooliastmes

Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatuse põhitähtsuseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks.

Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega.

I kooliastmes keskendutakse:

1. kõlbliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
2. positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
3. õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
4. eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
5. põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
6. õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.

Õppetöö korraldamise alus võib esimeses kooliastmes olla üldõpetuslik tööviis. Sõltuvalt õpilaste ettevalmistusest võib kasutada ka aineõpetuslikku tööviisi või üld- ja aineõppe kombineeritud varianti.

I kooliastme lõpus õpilane:

1. peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
2. tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
3. teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
4. oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
5. suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
6. mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
7. arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
8. käitub loodust hoidvalt;

9. oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
10. oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
11. austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
12. oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
13. hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
14. oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
15. teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.

6.2. Rõhuasetused ning õppetulemused II kooliastmes

Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatus põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmise- ja tegevusvaldkondade vastu.

II kooliastmes keskendutakse:

1. õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
2. huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
3. õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele; 4) õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

II kooliastme lõpus õpilane

1. hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
2. oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
3. väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
4. oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnustada ning oma tegevust korrigeerida;
5. oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
6. oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;

7. tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;
8. on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates elualdkondades;
9. väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
10. oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga tekste vormistada;
11. oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
12. tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
13. väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
14. väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
15. on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast

6.3. Rõhuasetused ning õppetulemused III kooliastmes

Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatus põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida.

III kooliastmes keskendutakse:

1. õpimotivatsiooni hoidmisele;
2. õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
3. erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
4. pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
5. õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
6. õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

III kooliastme lõpus õpilane:

1. tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
2. tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;
3. on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
4. on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärged ja tegutseb nende nimel, juhhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;

5. suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
6. valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;
7. suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
8. mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
9. oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
10. suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
11. on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
12. suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
13. väärtustab ja järgib tervislikke eluviise ning on füüsiliselt aktiivne;
14. mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

Õppe- ja kasvatusesmärkide täitmist toetab õppekeskkond, kus:

1. õpilaste, õpetajate, kooli juhtkonna ja lastevanemate omavahelised suhted põhinevad lugupidamisel ning demokraatial;
2. on olemas õppekava elluviimiseks vajalikud õppevahendid ja –materjalid;
3. järgitakse tervisekaitse- ja ohutusnõudeid;
4. luuakse tingimused õpilase ja õpetaja arenguks;
5. on kujundatud otstarbeka sisustuse ja maitseka kujundusega ruumid.

7. LIIKLUSKASVATUSE TEEMAD KOOLIASTMETI

Kooli poolt läbiviidav liikluskasvatus toimub vastavalt ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 20.10.2011. a määrusega nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“.

Liikluskasvatuse eesmärk on kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid:

- kellel on ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda;
- kellel on teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust erinevates liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina;
- kes hoiduvad käitumast inimesi ohustavalt ning liiklust takistavalt;
- Liikluskasvatuse teemad on tuletatud põhikooli riikliku õppekava läbivast teemast „**Tervis ja ohutus**“ ning liikluskasvatus.ee veebilehel esitatud soovitustest liikluskasvatuse osas ning liiklusseadusest ja selle alusel antud määrusest „Laste liikluskasvatuse kord“.
- Liikluskasvatuse teemad I kooliastmes: minu koolitee, sõidutee ületamine fooriga ja foorita ülekäigurajal, liiklusteemalised lauamängud, kuidas kaitsta end liikluses (helkur, kiiver, turvavöö jm), mänguplatsi valik suvel ja talvel, liiklemine kõnniteeta tänaval, maanteel,

kuidas kutsuda abi 112, liiklus ja liiklusohud Kivilinna kooli ümbruses, liiklusmärkide tundmine, jalgratturite liikluseeskirjade tundmine ja nende täitmine tänaval liigeldes.

- Liikluskasvatuse teemad II kooliastmes: ohutu koolitee, jalakäija ja jalgratturi liiklemine, liiklusmärgid ja piirangud, ülekäigurada, tee ületamise võimalused, liiklus linnas (suuremas keskses), ohutu parkimine, käitumine teedel ja tänavatel, käitumine ühissõidukis ja parklas, praktilised õppused (jalgrattamatk, liikluslinnakus sõitmine ja vigurelementide läbimine), tähelepanelikkus ja viisakus liikluses.
- Liikluskasvatuse teemad III kooliastmes: liikluseeskirja nõuded jalakäijale ja juhile, liiklusmärgid ja liiklusterminid, jalgrattasõit ja turvavahendite kasutamine, ohud sõiduteel, praktilised sõiduvõtted, teadmiste ja oskuste kinnistamine praktilises tegevuses, esmaabi. Liiklusteemad lõimituna ainetundides määratletakse õpetaja ainekaardis, arvestades lapse vanust ja tema rolle liikluses.

Liikluskasvatuse seos teiste õppeainetega:

1. eesti keel – lugemisoskuse arendamine, teksti mõistmine, jutustamisoskuse arendamine, sõnavara rikastamine, lühendite kasutamine liikluslaste lugemistekstide kaudu jms.
2. matemaatika – teepikkuse, kiiruse ja pidurdusteede arvutamine, tabelite ja graafikute koostamine, andmete analüüsimine ja tõlgendamine, liiklemise teekonna kaardistamine.
3. inglise keel – liikluslaste sõnade teadvustamine ja õppimine.
4. kunst ja tööõpetus – liiklussituatsioonide kujutamine, liiklusmärkide joonistamine, liiklusteemaliste lauamängude valmistamine.
5. loodusõpetus, inimeseõpetus – ohtu käitumine õuesõppetundides, liiklusreeglite täitmine õppekäikudel.
6. muusika – erinevate tänaval olevate helide tundmine ja nende kuulmine ning eristamine.
7. kehaline kasvatus – praktiline sõit jalgratastega liikluslinnakus, vigurelementide harjutamine jalgratastega, jalgratta ohutusnõuetega tutvumine, liiklusega seotud liikumismängudes osalemine.

8. LÄBIVAD TEEMAD, NENDE KÄSITLEMISE NING LÕIMINGU PÕHIMÕTTED

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Läbivate teemade õpetus realiseerub kogu koolipere ühise toimimise kaudu, põhinedes lõimingu ja keskkonna korraldusel.

Läbivate teemade õpe realiseerub:

1. õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestame läbivate teemade sisu ja eesmärgi;

2. aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes toovad õpetajad aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viivad läbi aineüleseid, klasside vahelisi ja ülekoollisi projekte;
3. valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
4. läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
5. klassivälises õppetegevuses ja huviringide tegevuses ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

8.1 Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad ja tegevused:

1. Elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.

Tegevused teema realiseerimiseks suunatakse õpilast:

1. teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele;
2. arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisoskusi ning teabega ümberkäimise oskusi;
3. arendama oskust seada endale eesmärgid ning tegutseda neid ellu viies süsteemselt;
4. kujundama valmisolekut elukestvalt õppida ja kutseotsuseid teha ning tundma haridus- ja koolitusvõimalusi;
5. tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega, nende arenguga minevikus ja tulevikus, tundma õppima töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kodukoha majanduskeskkonda.

I kooliastmes	Õpilasel aidatakse kujundada positiivset hoiakut õppimisse ning toetatakse esmaste õpioskuste omandamist. Mänguliste tegevuste abil aidatakse kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemustele igapäevaelust. Õpilasele tutvustatakse erinevaid tegevusalasid ja ameteid, nende olulisust ning omavahelisi seoseid.
II kooliastmes	Keskendutakse õpilase sotsiaalsetele ja toimetulekuoskustele, oma huvide ja võimete tundmaõppimisele ning arendamisele. Eesmärk on aidata õpilasel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskusi. Õpilasele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduste ja huvidega.
III kooliastmes	Keskendutakse õpilase võimete, huvide, vajaduste ja hoiakute teadvustamisele, õpioskuste arendamisele ning esmaste kutsevalikutega seostamisele. Õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema, millise eeldused ja võimalused on neil olemas, et oma soove ellu viia. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Õpilasele vahendatakse teavet edasiõppimisvõimaluste kohta ning luuakse võimalus saada kutsenõustamist.

2. Keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist vastutustundlikuks ja

keskkonnateadlikuks inimeseks, kes mõistab keskkonda säästvat eluviisi, omandab keskkonda hoidvad väärtushinnangud ja käitumisnormid.

Tegevused teema realiseerimiseks suunatakse õpilast:

1. aru saada loodusest kui terviküsteemist, inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest ning inimese sõltuvusest loodusressurssidest;
2. aru saada inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest;
3. väärtustama bioloogilist (sealhulgas maastikulist) ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust;
4. arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama isiklike keskkonnavalaseid seisukohti ning pakkuma lahendusi keskkonnaprobleemidele;
5. võtma vastutust jätkusuutiku arengu eest, kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise; hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimisvalikuid ja eluviisi.

I kooliastmes	Tuginetakse õpilase kogemustele, igapäevaelu nähtustele ning looduse vahetule kogemisele. Toetatakse õpilase keskkonnataju kujunemist, pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutsemisviisidele, mille abil on keskkonnaprobleeme võimalik praktiliselt ära hoida ja lahendada.
II kooliastmes	Keskendutakse peamiselt koduümbruse ja Eesti keskkonnaprobleemide käsitlemisele. Arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide ärahoidmises ja lahendamises ning kujundatakse keskkonnavalast otsustamisoskust. Arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamist, õpitakse teadvustama end tarbijana ning toimima keskkonda hoidvalt.
III kooliastmes	Keskendutakse peamiselt koduümbruse ja Eesti keskkonnaprobleemide käsitlemisele. Arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide ärahoidmises ja lahendamises ning kujundatakse keskkonnavalast otsustamisoskust. Arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamist, õpitakse teadvustama end tarbijana ning toimima keskkonda hoidvalt.

3. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse, õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.

Tegevused teema realiseerimiseks suunatakse õpilast:

1. väärtustama ühiselu demokraatlikku korraldamist, koostööd, kodanikualgatus ja vabatahtlikkusel põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivallatut lahendamist;

2. olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklikke seisukohti ning neid väljendama;
3. tunda õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi; d) mõistma avaliku, ettevõtlus- ja mittetulundussektori seoseid ning toimimist;
4. mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas ning omandama oskusi osaleda otsustamisprotsessides;
5. mõistma ettevõtluse rolli ühiskonnas ning suhtuma positiivselt ettevõtlusse ja selles osalemisse.

I kooliastmes	Luuakse võimalused koostöö ja ühiste otsuste tegemise kogemuste saamiseks õpilaste vabatahtliku tegevuse kaudu, nt talgutöö, ühisürituste korraldamine vms. Õpilastele tutvustatakse kodukandi ettevõtteid, noorteühinguid ja teisi vabatahtlikke organisatsioone või huvirühmi, kes korraldavad kogukonnas üldkasulikke tegevusi, milles õpilased saavad osaleda.
II kooliastmes	Toetatakse õpilase initsiatiivi ning pakutakse võimalusi ja abi ühisalgatusteks. Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi. Õpilasi suunatakse leidma jõukohastele probleemidele loominguulisi lahendusi ning aidatakse neil kogeda koos tegutsemise kasulikkust ja vajalikkust.
III kooliastmes	Keskendutakse ühiskonna eri sektorite (avaliku, tulundus- ja mittetulundussektori) toimimisele ning nende seostele. Tähtsal kohal on riigi demokraatliku valitsemise korraldus ning üksikisiku või huvirühma osalemis- ja mõjutamisvõimalused kohaliku ja ühiskonna tasandi otsuste tegemisel. Kodanikualgatuse ning vabatahtlikuna tegutsemise mõistmiseks ja motiveerimiseks ning ettevõtlikkuse arendamiseks tutvustatakse õpilasele võimalusi osaleda tegevustes paikkonna hüvanguks ning teda julgustatakse neis tegevustes osalema.

4. Kultuuriline identiteet – taotletakse, õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri, paikkonna eripära ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.

Tegevused teema realiseerimiseks suunatakse õpilast:

- 1 mõistma ennast kultuuri kandjana, edasiviijana ja kultuuride vahendajana;
- 2 mõistma kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana;
- 3 olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loominguusse, taunima diskrimineerimist;
- 4 tunda õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ning seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule;
- 5 teadvustama ning tunda õppima mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust;

6 omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.

I kooliastmes	Toetatakse õpilaste võimalust osaleda oma kultuurikeskkonna tavades ja kogeda sellega seonduvaid emotsioone. Õpilasel aidatakse jõuda mõistmiseni, et teatud tavad ja kombes on omased teatud kultuurile. Kujundatakse meie kultuuriruumis üldiselt tunnustatud käitumisharjumusi, toetatakse uudishimu ja positiivset suhtumist uue ja erineva suhtes. Õpilaste erinevaid kogemusi kokku viies saavutatakse üldpilt oma kultuurist ja selle kokkupuudetest teiste kultuuridega.
II kooliastmes	Kujundatakse positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes ning välditakse eelarvamusliku suhtumise kujunemist. Õpitakse respektima erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust ning kultuuride vastastikuse rikastamise vahendit. Leitakse võimalusi, kus õppija saab rakendada oma teadmisi ja oskusi omakultuuri tutvustamiseks näiteks koolide ja rahvusvaheliste projektide kaudu.
III kooliastmes	Õpilasel aidatakse mõista, et omaenda tugev kultuuriline identiteet toetab teda teistes kultuurides orienteerumisel. Õpilasele pakutakse erinevaid võimalusi omandada kogemusi ning süvendada teadmisi teistest kultuuridest, saada elamusi erinevatest kunsti- ja kultuurivaldkondadest, sealhulgas võimalust kaasa lüüa kohalike kultuurisündmuste ettevalmistamises ja läbiviimises.

5. Teabekeskond – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsiooni-eesitika järgi.

Tegevused teema realiseerimiseks suunatakse õpilast:

1. mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi;
2. valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest;
3. määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet;
4. kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabekeskondi;
5. arendama kriitilise tebeanalüüsi oskust.

I kooliastmes	Keskmes on õpilase igapäevane teabekeskond. Õpetaja abil ja kaaslaste toel harjutakse kirjeldama oma tegevust teabekeskonnas. Õpilane õpib mõistma temale suunatud teadete suhtluseesmärki ning eristama olulisi teateid ebaolulistest. Õpilane harjub mõistma, millised seaduspärasused kehtivad privaatses ja millised avalikus ruumis, sealhulgas internetis. Õpilase eakohast meediakasutust arvestades pööratakse rohkem tähelepanu visuaalsele meediale ning visuaalse teksti analüüsile.
II kooliastmes	Keskmes on avalikus ja privaatses ruumis toimimise seaduspärasused ning põhiliste kommunikatsiooniformaatide tundmaõppimine. Õpilane harjub internetis liikudes eristama avalikku ja isiklikku sfääri ning valima selle põhjal õiget suhtlusviisi. Harjutakse lugema ja kuulama uudist kui üht ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ning tuvastama uudises puuduvat teavet.

III kooliastmes	Õpitakse mõistma ja analüüsima meedia rolle ühiskonnas, sh majanduselusel, kasutama meediat teabeallikana. Oluline on teabe usaldusväärsuse kriitiline hindamine, kuna õpilane hakkab leitud teavet järjest rohkem kasutama isiklike otsuste tegemiseks (nt õppimisvõimalusi valides). Õpilasel aidatakse mõista internetis leiduvaid võimalusi ja ohte ning ennast ja oma privaatsust kaitsta; iseseisev teabeotsing muutub õpilasele harjumuspäraseks. Luuakse võimalused analüüsida meediaga seotud problemaatilisi olukordi (eraellu sekkumine, vääртеabe edastamine, huvide kahjustamine, kallutatud teabe edastamine vms).
-----------------	--

6. Tehnoloogia ja innovatsioon- taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas, kasutab omandatud teadmisi ja oskusi loovtöös.

Tegevused teema realiseerimiseks suunatakse õpilast:

1. omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades;
2. mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;
3. aru saama tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest;
4. mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamise seotud eetilistes küsimustes;
5. kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;
6. arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel erinevates projektides.

I kooliastmes	Õpitakse tundma infotehnoloogia kasutamise põhivõtteid, vormistades arvutiga loovtöid. Kasutatakse eelkõige frontaalset õpetamismeetodit ning mängulisi arvutiprogramme. Tehnoloogia rakendamise võimalusi mitmekesistatakse foto või video tegemise ning mudelite ja makettide meisterdamise lõimimisega õppetegevusse.
II kooliastmes	Teostatakse kooli ja õppetöoga seonduvaid praktilisi ülesandeid, mis eeldavad tehnoloogia rakendamist erinevates ainetundides või huvitegevuses. Arvutipõhises õppes kasutatakse rühmatööd ja aktiivõppemeetodeid.
III kooliastmes	Kujundatakse IKT rakendamise pädevusi igapäevaelus ja õpingutes. Ainetundidesse lõimitakse kaasageid IKT vahendeid, meetodeid ja töövõtteid.

7. Tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele. Tervisekasvatus põhineb õpilaste tervisega seonduvate teadmiste ja hoiakute ning sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamisel. Seda toetab tervist edendava kooli põhimõtete rakendamine koolis. Õpilasi õpetatakse käituma ohutult liiklus-, tule-, veeohu ja teiste keskkonnast tulenevate ohtude puhul ning otsima vajaduse korral abi.

• **Tegevused teema realiseerimiseks suunatakse õpilast:**

a) tervise valdkonnas:

1. terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisele;
2. kasutama oma teadmisi, enesega toimetuleku oskusi ning üldisi sotsiaalseid oskusi enda ja teiste turvalisuse, sealhulgas turvalise koolikeskkonna kujundamiseks;
3. teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega;
4. leidma ning kasutama usaldusväärset tervise teavet ja abiteenuseid;
5. teadvustama keskkonna mõju oma tervisele.

b) ohutuse valdkonnas:

1. tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi;
2. vältima ohuolukordadesse sattumist;
3. kujundama turvalisele kooli- ja kodukeskkonnale ning liiklusohutusele suunatud hoiakuid ja käitumist;
4. omandama teadmisi ning oskusi ohu- ja kriisiolukordades tõhusalt käituda;
5. kujundama õiget liikluskäitumist, harjuma järgima liikluses kehtivaid norme ning arvestama kaasliiklejaid;
6. tundma õppima ja väärtustama liikluse ning ohutuse reeglitest tulenevaid õigusi, kohustusi ja vastutust.

I kooliastmes	Keskmes on tervislike ja ohutute käitumisviiside kujundamine. Omandatakse eakohased teadmised ja oskused seonduvalt tervise füüsilise, vaimse, emotsionaalse ja sotsiaalse aspektiga ning kujuneb tervist väärtustav hoiak. Õpilast suunatakse mõistma ohu olemust ja selle tekkepõhjusti oma igapäevases keskkonnas ning omandama ohutult ja turvaliselt käitumise oskusi. Õppemeetoditest on rõhk jutustustel, aruteludel, rühmatöödel, esitlustel, rollimängudel ja käitumise modelleerimisel.
II kooliastmes	Pööratakse tähelepanu väärtushinnangute kujundamisele, õpetuse elulähedusele ja levinuma riskikäitumise ärahoidmisele (käitumine, millega kaasnevad nt vigastused, ohu tekkimine, alkoholi jt uimastite kuritarvitamine, suitsetamine, seksuaalne riskikäitumine, ebatervislik toitumine, vähene kehaline aktiivsus ja kehaline ülekoormus). Kasutatakse aktiivõppemeetodeid, arutelu, rühmatööd, rollimänge ja esitlusi. Ainetunde rikastavad noortelt noortele metoodikal põhinevad tunnivalised projektid.
III kooliastmes	Kujundatakse tervist ja ohutust väärtustavaid hoiakuid ning arendatakse tervisliku ja ohutu käitumise oskusi. Kasutatakse aktiivõppemeetodeid, diskussiooni, juhtumianalüüsi, rühmatööd, uurimisprojekte ja rollimänge. Korraldatakse klassiväliseid ennetusprogramme ning õpilasi kaasatakse tervist edendavatesse ja ümbritseva turvalisust suurendavatesse tegevustesse.

8. Väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Tegevused teema realiseerimiseks suunatakse õpilast:

1. tunnustama väärtusi, kõlbelisi norme ja viisakusreegleid;
2. analüüsima süstemaatiliselt kõlbelisi norme ja väärtusi;
3. arutlema üldtunnustatud eetiliste printsiipide üle ja neid omaks võtma;
4. juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel;
5. osalema kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamises ning neid järgima;
6. reflekteerima nii iseenda kui ka kaasinimeste käitumispõhimõtteid, kasutades kõlbeliste konfliktide lahendamise ning vastutustundlike valikute tegemise oskusi.

I kooliastmes	Rõhk on iseenda tundmaõppimisel, heade kommete omandamisel ja sellise klassikollektiivi kujundamisel, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, inimväärikust, lugupidamist enda ja teiste vastu, lubaduste pidamist ning demokraatlikku osalemist ja rahvuslikkust. Õppemeetoditest on esikohal töö jutustustega, rollimängud, arutelud ja õpetaja selgitused, mille vältel õpitakse oma kogemusi teadvustama ning oma tegutsemist jälgima ja reflekteerima.
II kooliastmes	Teadvustatakse ja mõtestatakse kõlbelisi norme ning kujundatakse sallivust ja lugupidamist erinevate inimeste vastu. Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitlemise kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist humanistlike kõlbeliste normide taustal. Õpilase mõttestruktuuridesse suhtutakse paindlikult, jättes õpilasele võimaluse säilitada oma arvamus. Õppemeetoditest on kesksel kohal lugude analüüs, aktiivõppemeetodid, rühmatöö, konfliktsete juhtumite arutelu ning rollimängud. Õppevara kaudu tutvustatakse õpilasele positiivseid kõlbelisi eeskujusid ja ideaale. Igapäevases koolielus pakutakse võimalusi rakendada omandatud teadmisi.
III kooliastmes	Tõstetakse selgemalt esile väärtushinnangute ja kõlbeliste normide ühiskondliku ning ajaloolis-kultuuriline mõõde. Erinevate maailmavaadete ja religioonide tutvustamisega (ajaloos ning tänapäeval) toetatakse sallivuse ja lugupidava suhtumise ning maailmavaatelistes küsimustes orienteerumise oskuste kujunemist. Eri allikatest teabe kogumisega, erinevates õppeainetes käsitletu ning kogemuste põhjal juhitakse õpilasi arutlema väärtuste ja kõlbelisuse teemade üle, võrdlema erinevaid seisukohti ja põhjendama oma seisukohti, pidades silmas eelarvamusteta, taktitundelist, avatud ja lugupidavat suhtumist erinevatesse arusaamadesse. Tehakse uurimisprojekte, mis võimaldavad käsitleda küsimusi sügavamalt ja mitmekülgselt.

8.2 Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat lõimingu põhimõtted

- Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus õpetaja töökava ja kooli üldtööplaani tasandil.

- Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisest projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil.
- Lõimingu saavutamiseks korraldab kool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku. Lõimivateks õppeülesanneteks võivad olla näiteks ühe õppeaine või ainevaldkonna piire ületavad õpilasuuringud, loovtööd, projektid jms, mis nõuavad õpilastelt oskust kasutada mitmetest erinevatest õppeainetest pärinevaid teadmisi ja oskusi. Lõimingu saavutamisel on oluline koht ka erinevatel õppeviisidel - individuaalne, paaris- ja rühmatöö, diskussioon, ajurünnak, õppekäik, ekskursioon, matk, mis aitavad õpilasel omandada erinevaid töövõtteid ja saada kogemusi. Probleemõpe julgustab õpilasi uurima võimalusi, välja mõtlema alternatiivseid lahendusi, tegema koostöös teiste õpilastega, välja pakkuma ideid ja hüpoteese ning lõpuks välja pakkuma parima lahenduse.
- Lõimingu õnnestumiseks on oluline õpetajate koostöö. Selleks on koolis loodud võimalused õpetajate omavaheliseks tihedaks koostööks erinevate ainealaste ja aineülest projektide kaudu ning samuti toetatakse õpetajate professionaalset arengut vajalike koolituste võimaldamisega, millele järgneb vajadusel ka sisekoolituse osa ehk õpetajalt õpetajale kogemuse vahetus. Kasutusel on erinevad lõimingu viisid: ainetevahelised seosed, ajaline kooskõla, ainete kombineerimine, teemakeskne lõiming, ainevaldkonna sisene või valdkondade vaheline lõiming. Korraldatakse erinevaid teemapäevi ja –nädalaid ning ühisüritusi, mis ühendavad ja soodustavad erinevate kooliastmete õpilaste koostööd ja ühesõppimist.

9.ÕPPEKORRALDUS DISTANTSÕPPE AJAL

9.1 Kombineeritud kontakt- ja distantsõppe korraldus

- Peamine infokanal õppetöö korraldamisel kontakt- ja distantsõppe puhul on õppe- infosüsteem Stuudium. Vajadusel dubleeritakse infot kooli kodulehel.
- Kui tavapärase kontaktõppeperioodi jooksul on õpilane sunnitud kergemat haigussümptomite või karantiini tõttu puuduma, siis võimaldab kool puuduvatele õpilastele õppetundidega veebi teel liitumise võimaluse (distantsõppe võimaluse) (Google Meet'i abil).
- Õpilasele saadetakse Google Meet'i veebitunni link hiljemalt õppepäeva hommikul kella 8.00ks.
- Õpetaja ja õpilane kasutab kirjavahetuseks ainult kooli domeeniga e-posti aadressi.
- Distantsõppe läbiviimiseks on kasutusel erinevad e-platvormid ja keskkonnad, kuid vältida tuleb paljude erinevate keskkondade samaaegset kasutamist. Eelistada tuleb platvorme, kus saab kasutada juba olemasolevaid kontosid. Nende sobivust ja vajalikkust õppetööks hindab õpetaja.
- Kontakt- ja distantsõppe puhul on Kolkja Lasteaed-Põhikoolis valdavalt kasutusel järgmised [õpikeskkonnad/digiõppevahendid](#).
- Õpilane osaleb tunnis, töötab kaasa koos klassiga, täidab samu ülesandeid ja teeb järgmiseks tunniks antud kodutöid. Õppetöö toimub kombineeritud kontaktõppe korral [kehtiva tunniplaani](#) alusel.

- Kui õpilane veebitunnis erinevatel põhjustel (mitte tervisest tulenevatel põhjustel) ei osale, siis kinnitab lapsevanem taasesitamist võimaldavas vormis koolile, et on lapse veebitunnis mitteosalemisest teadlik ning on nõus, et õpilane täidab õppeülesandeid iseseisvalt, juhindudes Stuudiumi päevikutesse kantud tunni ülesannetest ja tegevustest.
- Hindelised tööd, mis toimuvad õpilase puudumise ajal, vastab õpilane järele kooli tagasi tulles või lepitakse koostöös aineõpetajaga kokku mõni muu vastamise vorm (Google Meet, Opiq, kirjalik töö meili teel vms).
- Kodus õppijad märgitakse Stuudiumi märkega „DÕ“, mis näitab, et õpilane on isolatsiooni /karantiini tõttu distantsõppel ja koolist eemal. Eraldi puudumist avatud Google Meet'i tunnist ei märgita (märke „DÕ“ näitabki pigem füüsilist puudumist klassiruumist).Kombineeritud distantsõppes osalejale võimaldatakse aineõpetajate konsultatsioone Google Meet'i vahendusel.
- Kombineeritud distantsõppes osalejale toimub otseülekanne tunnist nii, et õpilased ei oleks kogu tunni vältel näoga kaamerasse.
- Õpetaja isolatsiooni või karantiini jäämise puhul annab õpetaja tunde distantsilt, kasutades Google Meet keskkonda ning töövahendina Wacom digitahvleid.
- Kool organiseerib tundi korrapidaja-õpetaja/töötaja.

9.2 Täielik distantsõppe

Täielik distantsõpe rakendub kas tervele ühele klassile, mitmele klassile korraga või kooli kõikidele klassidele.

- Õppetöö toimub distantsõppe korral [distantsõppe tunniplaani ja ajakava](#) alusel.
- Veebitunnid toimuvad Google Meet'i keskkonnas. 2.–3. klassile planeeritakse päevas kuni kolm ja 4.–9. klassile kuni neli veebitundi.
- Distsantsõppes osalemiseks vajab õpilane laua- või sülearvutit, nutitelefoni või tahvelarvutit ning internetiühendust, töötavat kaamerat ja mikrofoni.
- Distsantsõppe ajal ei viida veebitunde läbi loov- ja oskusainetes (kehaline kasvatus, muusika kunst, tehnoloogiaõpetus, käsitöö ja kodundus).
- Veebitunni ajal jälgib ülekannet tunnist ainult õpilane, lapsevanemad ega teised kõrvalised isikud seda ilma kokkuleppeta teha ei või. Õpilane peab oma videopilti õpetajaga jagama.
- Veebitundide salvestamise õigus on põhjendatud tingimustel ainult õpetajal. Teistel tunnis viibijatel ei ole õigust toimuvat salvestada ega salvestisi hiljem levitada või avaldada. Õpilaste või lapsevanemate sellise tegevuse eest kool ei vastuta.
- Distsantsõppe läbiviimiseks on kasutusel erinevad e-platvormid ja keskkonnad, kuid vältida tuleb paljude erinevate keskkondade samaaegset kasutamist. Eelistada tuleb platvorme, kus saab kasutada juba olemasolevaid kontosid. Nende sobivust ja vajalikkust õppetööks hindab õpetaja.
- Distsantsõppe perioodil on kasutusel järgmised [õpikeskkonnad/digiõppevahendid](#).
- Et õpilane saaks oma aega plaanida, esitatakse eesseeisva päeva **veebitundide materjal**/ ajakava hiljemalt distantsõpppäeva toimumise päeval kella 08ks Stuudiumi TERA-s.
- Kui distantsõppenädalale on planeeritud iseseisva töö tunde, siis antakse kõik ülesanded ja etailsed suunised tundideks eKoolis koduse tööna sama koolipäeva hommikul hiljemalt kella 8-ks.

- Videotunni lõpus võib õpetaja õppimise kinnistamiseks anda koduseid töid.
- Kui õpetaja on andnud tunniplaani järgseks tunniks iseseisva töö, siis sellele lisaks koduseid töid ei anta.
- Õpilasele antud päeva- või nädalaülesannete esitamise tähtajaks on Stuudiumis fikseeritud kuupäev, v.a juhul, kui õpetaja teeb reaajas veebitunni ja palub töö esitada sama tunni lõpus vms.
- Õpetaja annab toetavat tagasisidet esitatud tööle (Teras, Opiq´us vm) hiljemalt kolme kuni viie tööpäeva jooksul (vastavalt töö mahule).
- Videote ja fotode edastamisel õpetajale (nt kehalise tunni harjutuste sooritamise hindamiseks) säilitatakse andmeid kuni saadud hinde või hinnangu vaidlustamisaja lõpuni. Sama reegel kehtib ka esitatud kirjalike tööde kohta.
- Kui õpetaja soovib esitatud tööd edaspidi kasutada, peab selleks olema eelnev nõusolek.
- Distsantsõppe ajal on võimaldatud ainekonsultatsioonid ja logopeediline abi Google Meet'i keskkonnas kokkulepitud [distsantsõppe tunniplaani ja ajakava](#) alusel.
- Klassijuhtaja tunnid toimuvad distantsõppe perioodil kokkuleppel klassijuhatajaga.
- Kool teostab järelevalvet õpilaste distantsõppes osalemise üle. Õpiülesannete järjepidev mitteesitamine võrdub koolikohustuse mittetäitmisega. Kui õpilane ei osale distantsõppes, võtab klassijuhataja või Hev-Ko ühendust õpilase vanemaga, vajadusel kaastakse valla lastekaitsespetsialist ja sotsiaaltöötaja.
- Kool on küsinud distantsõppe rakendamiseks lapsevanemate nõusolekut ja kinnitust selle kohta, et nad on valmis võtma vastutuse õpilase tervise ja turvalisuse tagamise eest koolipäeva vältel.
- Distsantsõpet ei tohiks rakendada kauem, kui 10 kalendripäeva, mille järgselt peab uuest hindama distantsõppe vajadust. Kui distantsõppe vajadus tuleneb ennetavatest meetmetest (näiteks hajutamine), võib eelnevalt konsulteerida Haridus- ja Teadusministeeriumiga.

9.3 Distsantsõppes puudumine

- Kui õpilane puudub tunniplaani märgitud ja eelnevalt kokku lepitud veebitunnist, fikseeritakse puudujad tavapärasel viisil.
- Kui õpilane on haige ega saa tervisliku seisundi tõttu iseseisvalt koduseid ülesandeid teha või veebitunnist osaleda, teavitab vanem sellest klassijuhatajat hiljemalt sama koolipäeva hommikul.
- Sellisel juhul märgib klassijuhataja Stuudiumis märke „H”.
- Kui õpilasel tekib probleeme interneti või tehnikaga ning ei saa selle tõttu koduseid ülesandeid teha või veebitunnist osaleda, teavitab lapsevanem sellest klassijuhatajat hiljemalt sama koolipäeva hommikul.
- Sellisel juhul märgib klassijuhataja Stuudiumi märke „V”.
- Hindelised tööd/tunnid märgib õpetaja Stuudiumi (igale) distantsõppenädalale eelneva pühapäeva kella 16.00ks (vastava päeva peale).
- Enne hindelise koduse töö või iseseisva töö hindamist vaatab aineõpetaja Stuudiumis töö päeva puudujad (“kogu puudumised”), mille alusel märgib esitamata tööde puhul ainepäevikusse „!”.
- Esitamata tööd tuleb esitada/järele vastata õpetajaga kokku lepitud ajal ja viisil (veebitunni vahendusel toimuv konsultatsioonis suuliselt või kirjalikult mõne [õpikeskkonna](#) kaudu vms).

- Kui õpilane puudub mõjuva põhjuseta (vanem ei ole teatanud) veebitunnist või kui õpilane ei esita koduseid töid/hindelisi töid kokkulepitud aja möödudes, võtab kool ühendust lapsevanemaga.

Distsantsõppe ajal hinnatakse kõikides kooliastmetes jooksva perioodil õpiprotsessi ja õpitulemusi mitmeeristava hindega „arvestatud“ („AR+“, „AR“) ja „mittearvestatud“ („MA“): tulenevalt «Kooli hindamisjuhend»- mitmeeristav hindamine: hindamist „arvestatud“ („AR+“, „AR“) ja „mittearvestatud“ („MA“). Esitamata tööde juurde märgitakse „!“ – ootel, juhul, kui tegemist on olulise tööga. Kui töö on esitatud, kuid vajab täiendamist, kasutatakse sõnalise tagasiside ja/või hindega.

AR+	Arvestatud	90-100%	Väga hea tulemus: õpilane on omandanud kirjeldatud õpitulemused valdavas osas ning kasutab neid oskusi ja teadmisi edasisel õppimisel.
AR	Arvestatud	50-89%	Teadmised ja oskused on omandatud hästi/rahuldavalt. Õpilane on omandanud kirjeldatud õpitulemused, kuid nende iseseisval rakendamisel esineb ebatäpsusi ja puudusi.
MA	Mittearvestatud	0–49%	Teadmised ja oskused on omandamata või ülesanne on sooritamata. Õpilane on omandanud õpitulemused, mis on ebapiisavad edasiseks õppimiseks. Hinnang „MA“ antakse, kui õpilane on kasutanud ebaausaid võtteid (nt mahakirjutamine) või esitatu ei vasta tööjuhendile.

Distsantsõppe ajal ei anta käitumisele ja hoolsusele eraldi hinnangut.

9.4 HEV-õpilaste toetamine osalise või täieliku distantsõppe ajal, IT-tehniline tugi

Tugispetsialisti (logopeedi, HevKo) töö õpilase, vanema ja õpetaja nõustamisel toimub meili, telefoni või vajadusel ja kokkuleppel Google Meet'i vahendusel ning õppekoordinaatori koordineerimisel.

- Tugispetsialisti kontaktid on kättesaadavad kooli kodulehel. Küsimuste tekkimisel pöörduda: e-posti teel: anna.sjuts@kolkja.edu.ee
- Lastevanemate nõustamine toimub eelneval kokkuleppel: N: 12.15- 15.00
- IT- tehniliste küsimuste ja probleemide korral saab pöörduda kooli juhiabi poole info@kolkja.edu.ee
- Distsantsõppe läbiviimiseks peavad nii õpilasel kui õpetajal olema olema järgmised e-õppe vahendid:
  - arvuti (soovitavalt laua- või sülearvuti);
  - interneti püsiühendus;
  - Stuudiumi konto õpilastel ja lastevanematel;
  - kaamera, mikrofoni ja kõrvaklapid videotundide läbiviimiseks.
- Õpetajate e-vahendite toimivuse ja valmisoleku tagab õpetaja.
- Õpilaste e-vahendite valmisoleku tagab lapsevanem.
- Vajadusel laenutab kool täieliku distantsõppe ajal õpilasele koolist digiseadmena sülearvuti.

- Laenutamine toimub üleandmisakti alusel (lapsevanem allkirjastab kooliga lepingu).

10. LOOVTÖÖ KORRALDAMISE PÕHIMÕTTED

Vastavalt Põhikooli riiklikus õppekavas § 15 p 8 sätestatud korrale korraldab kool õpilastele loovtöö tegemise III kooliastmes, mille teema märgitakse põhikooli lõputunnistusele.

Loovtöö lähtub õppekava läbivatest teemadest või lõimib õppeaineid.

1. Iga õppeaasta esimeses õppenõukogus kinnitatakse loovtöö üldteema.
2. 7. klassi õpilane valib üldteemast lähtudes teema I trimestri lõpuks.
3. Õpilane kooskõlastab teemavalikut juhendajaga ja see kinnitatakse õppenõukogu otsusega.
4. Juhendaja kinnitatakse direktori käskkirjaga.

Juhendaja:

1. aitab õpilast teema valimisel ja tegevusplaani koostamisel;
2. soovib vajadusel kirjandust ja annab suuniseid info leidmiseks;
3. jälgib töö vastavust sisulistele ja vormistamise nõuetele ning ajakava täitmist;
4. nõustab õpilast esitluse edukaks läbiviimiseks;
5. täpsustab rühmatöös liikmete tööpanuse.

Loovtööl võib olla erinev vorm:

uurimus, projekt, kunstitöö, näidend, poster, film, PowerPoint esitlus, muusikateos, õpilasnäitus, demonstratsioon vms.

- Loovtööd võib teostada nii individuaalselt kui ka kollektiivselt. Kollektiivselt teostatud loovtööde puhul peab rühma iga liikme panus olema selgelt tõendatud ja nähtav igas töö etapis.

- Loovtöö esitlemise aja paneb paika kool.
- Loovtööd säilitatakse kooliarhiivis.
- Loovtöödele antakse hinnang loovtööde esitlemisel õpilastööde päeval, kus

õpilane: selgitab töö eesmärgi ja põhjendab teema valikut; tutvustab kasutatud meetodeid; esitab töö kokkuvõtte ja oma hinnangu eesmärgi täitmisele. Hinnangu põhimõtted ning kriteeriumid esitatakse kooli loovtööde hindamismudelil. Hinnang antakse töö sisule, loovtöö protsessile, vormistamisele ja esitlemisele. Loovtöö hindamise eesmärgiks on: kirjeldada loovtööle seatud eesmärkide täideviimist; anda tagasisidet loovtöö kui terviku kohta; julgustada õpilast järgmisteks loovtöödeks ning toetada seeläbi isiksuse arengut.

- Loovtööle ja selle esitlemisele annab koondhinnangu kolmeliikmeline hindamiskomisjon. Rühmatöö puhul hinnatakse iga liikme tööd eraldi.
- Loovtöö loetakse sooritatuks kui õpilane on loovtöö esitlenud ettekandena. Esitlused toimuvad projektinädala lõppedes. Loovtööd hinnatakse hinnangutega „arvestatud“ või „mitte arvestatud“.
- Loovtöö sooritatakse 8. klassis. Mõjuval põhjusel võib loovtööd sooritada ka muul ajal (näiteks 7. klassis), kuid mitte hiljem kui 9. klassi kolmandal trimestril.

Loovtöö korraldust reguleerib Kolkja Lasteaed-Põhikooli loovtöö kavandamise, teostamise, vormistamise ja hindamise juhend, mis asub kooli kodulehel ([LINK](#))

11. ÕPILASE ARENGU JA ÕPPIMISE TOETAMINE JA HINDAMINE

Hindamise eesmärk:

- toetada õpilase arengut;
- anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
- innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

11.1 Hindamise alused

Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

- 1.klassi õpilase teadmiste ja oskustele antakse sõnaline, suuline ja/või kirjalik hinnang lähtuvalt tema arengust, kooliastme pädevusest ja õpioskuste kujunemisest, õpiprotsessis osalemisest ning õpitulemustest. Vähemalt üks kord nädalas antakse õpilasele igas aines kujundavat tagasisidet. 1. klassis kasutatav kokkuvõttev sõnaline hindamine toimub kolm korda õppeaastas (trimestrite kaupa). Kokkuvõttvas hinnangus kajastub selgelt, kuivõrd taotletud õpitulemused on saavutatud.
- 1. klassi õpilase koolist lahkumisel teisendatakse jooksva õppeaasta sõnalised hinnangud, mis on aluseks õpilase järgmisse klassi üleviimisel, „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ § 29 lõikes 2 sätestatud hindeskaalasse.
- Ainealaste teadmiste ja oskuste hindamise tulemusi väljendatakse 2. - 9. klassis kokkuvõtval hindamisel eristava (numbriline) ja mitteeristava (arvestatud/mittearvestatud) hindamisega. Hindamiskriteeriumiteks on õpilase õppe aluseks oleva õppekavaga taotletavad õpitulemused. Hindamisel võrreldakse õpitulemuste omandatust ja õpilase arengut õpilase varasemate tulemustega. Iga hinde (nii eristava kui ka mitteeristava) juurde saab õpilane tagasisidet oma arengu kohta nii õppeprotsessis kui ka kokkuvõtvalt.
- Hinnatakse õpilase arengut, teadmiste, oskuste taset ja õpitavast arusaamist. Suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet antakse õppeprotsessi jooksul õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste hindamise käigus ka üldpädevuste, kooliastme õppe ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade, käitumise, hoiakute ning väärtushinnangute kohta.
- Hindamisviisideks on suuline vastamine, vestlus, kirjutis, uurimus, laboratoorne töö, referaat, praktiline töö, esitlus, väitlus, diskussioon, projekt, õpimapp, vaatlus- või treeningpäevik, tunnikontroll, kontrolltöö, tasemetöö, eksam. Hindamisviisi valik toetab oskuste harjutamist, võimalusi oma teadmisi erinevates kontekstides ja keskkondades kontrollida. Hindamisviis valitakse õpetajate koostöös sellise põhimõttega, et õppeaasta jooksul tagatakse kõigi õpioskuste ja digipädevuste arengu jälgimine.

11.2 Kasutatav hindamissüsteem

1. Eristava hindamine:

1. Hindega „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid.
2. Hindega „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele.
3. Hindega „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus.
4. Hindega „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkama saamist edasisel õppimisel või edasises elus.
5. Hindega „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.
6. “!” - „ootel” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase õpitulemused on esitamata, kahe nädala möödudes hindega “1”

Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindega „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindega „4” 75–89%., hindega „3” 50–74% , hindega „2” 20–49% ning hindega „1” 0–19%.

Põhikooli 1. klassis kasutatakse õpilase hindamisel mitteeristavat sõnalist kujundavat hinnangut, millel puudub numbriline ekvivalent. Hinnatakse õpilaste teadmisi sõnalise hinnanguga.

Nimetus	Hinne	Protsent
Tubli (T)	5	90%-100%
Hea (H)	4	75%-89%
Harjuta veel (HV)	3	50%-74%
Kasin (K)	2	49%-0%

2. Mitteeristav hindamine:

Mitteeristava hinde kujunemisel võetakse aluseks tagasiside selle kohta, millises mahus on õpilane omandanud teadmised ja oskused ning mil määral on tal kujunenud oskused omandatud teadmisi iseseisvalt tava- ja uutes olukordades rakendada ja analüüsida, tehtud järeldusi ja otsuseid kriitiliselt hinnata ning luua uusi seoseid. Hinnatakse õpilaste püüdlikkust, osalemist õppeprotsessis ja teoreetilisi teadmisi. Arvestuse saamiseks tuleb ära teha kõik olulised õpiülesanded.

2.-9.klassis kasutatakse mitteeristavat hindamist: kunstiõpetuses, tööõpetuses, muusikas, kehalises kasvatuses ja tehnoloogia õpetuses.

Mitteeristav hindamine on kokkuvõtva hindamise viis, mille puhul ainekavas määratud õpitulemuste saavutatuse taset pole vajalik eristada.

Mitteeristava hindamise puhul määratakse piisav õpitulemus, mille saavutamise korral väljendatakse tulemust hindegaga „AR+ - arvestatud kiitusega“, „AR - arvestatud“ ning millest madalamal tasemel tulemust väljendatakse hindegaga „MA - mittearvestatud“.

AR+	Arvestatud kiitusega	90-100%	Väga hea tulemus-õpilane on omandanud kirjeldatud õpitulemused valdavas osas ning kasutab neid oskusi ja teadmisi edasisel õppimisel.
AR	Arvestatud	50-89%	Teadmised ja oskused on omandatud hästi/rahuldavalt. Õpilane on omandanud kirjeldatud õpitulemused, kuid nende iseseisval rakendamisel esineb ebatäpsusi ja puudusi.
MA	Mittearvestatud	0-49%	Teadmised ja oskused on omandamatta või ülesanne on sooritamata. Õpilane on omandanud õpitulemused, mis on ebapiisavad edasiseks õppimiseks. Hinnang „MA“ antakse, kui õpilane on kasutanud ebaausaid võtteid (nt mahakirjutamine) või esitatu ei vasta tööjuhendile.

Põhikooli 3. klassis II trimestrist hinnatakse inglise keelt mitteeristava hindegaga „arvestatud“ („AR+“, „AR“) ja „mittearvestatud“ („MA“).

Distantsõppe ajal hinnatakse kõikides kooliastmetes jooksva perioodil õpiprotsessi ja õpitulemusi mitteeristava hindegaga „arvestatud“ („AR+“, „AR“) ja „mittearvestatud“ („MA“): tulenevalt «Kooli hindamisjuhend»- mitteeristav hindamine: hindamist „arvestatud“ („AR+“, „AR“) ja „mittearvestatud“ („MA“).

11.3 Kokkuvõtva hindamise põhimõtted

- Kokkuvõttev hinne on õppeaine trimestri-, aasta-, ning kooliastmehinne.
- Kokkuvõttev hindamine kõikides ainetes toimub iga trimestri lõpul. Ainetes, kus on üks tund nädalas pannakse kokkuvõttev hinne poolaasta eest.
- Aastahinne pannakse välja antud õppeaasta jooksul saadud trimestri alusel enne

õppeperioodi lõppu. Ainetes, kus on üks tund nädalas pannakse aastahinne kahe poolaasta hinde eest.

- Kui õppeperioodi keskel on õppeaine hinne või hinnang jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde või -hinnangu väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk” või antakse tulemustele samaväärne sõnaline hinnang.
- Õpilasele, kelle trimestri hinne on „puudulik” või „nõrk”, kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.
- Kui õpilane on jäetud täiendavale õppetööle, pannakse õppeaine aastahinne välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.
- Õpilasele, kes on pikemat aega koolist mõjuva põhjusega (haigus, spordilaagrid) puudunud ega ole trimestri lõpuks nõutavaid hinnatavaid ülesandeid täitnud, kokkuvõtvat hinnet välja ei panda. Talle antakse võimalus need ülesanded täita õpetajaga kokkulepitud ajal õppeaasta lõpuni. Õppeaine kokkuvõttev hinne pannakse välja pärast nõutavate ülesannete täitmist.
- 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne eksamiperioodi algust, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.
- Kokkuvõtivatest hinnetest teavitamine. 1-4. klassis saavad lapsed iga trimestri lõpul paber kandjal klassitunnistuse. Alates 5. klassist teavitatakse õpilasi ja lapsevanemaid trimestri hinnetest Stuudiumi kaudu. Õppeaasta lõpul väljastatakse kõigile õpilastele klassitunnistus paber kandjal.

11.4 Kehalise kasvatuse hindamine

Kolkja Lasteed-Põhikoolis lähtutakse õpitulemusi hinnates põhikooli riikliku õppekava üldosa ning teiste hindamist reguleerivate õigusaktide käsitlusest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi, aktiivsust ja kaasatõotamist tunnis, tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekava eesmärkidele ning õpitulemustele. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid on mitmekesised ja vastavuses õpitulemustega. Õpilane teab, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid.

- I kooliastmes hinnatakse õpilase tegevust tundides (aktiivsus, kaasatõotamine, püüdlikkus, reeglite, hügieeni- ja ohutusnõuete järgimine jms). Õpitulemustena esitatud liigutusoskusi hinnates arvestatakse nii saavutatud taset kui ka õpilase poolt tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud tööd.
- II kooliastmes hinnatakse teadmiste ja oskuste omandamist, teadmiste rakendamist ning õpilaste koostööoskust. Kehalistele võimetele hinnangut andes arvestatakse tulemuse kõrval õpilase arengut ning tema tehtud tööd tulemuse saavutamise nimel. Hinnatakse õpilase tunnivälisest kehalist aktiivsust ning oma klassi ja/või kooli esindamist spordivõistlustel, tantsuüritustel jm.
- III kooliastmes hinnatakse teadmiste ja oskuste omandamist ning nende seostamist

kehalise aktiivsusega kehalise kasvatus tundides ja tunnivälises tegevuses. Õpilase teadmiste hinnangut andes arvestatakse eelkõige õpilase võimet rakendada omandatud teadmisi reaalses praktilises tegevuses. Kehalistele võimetele hinnangut andes arvestatakse tulemuse kõrval õpilase arengut ning õpilase tehtud tööd tulemuse saavutamise nimel. Kehalisele võimekusele hinnangut andes rakendatakse ka õpilase enesehindamist.

-Tervisest tingitud lühiajaliselt vabastatud õpilaste hindamine.

Järelevastamine toimub kokkuleppel õpetajaga.

Tervisest tingitud erivajadustega pikaajaliselt vabastatud õpilaste hindamine.

Ainekava kuuluvate praktiliste oskuste hindamisel lähtutakse konkreetse õpilase tervislikust seisundist – hinnatakse erivajadustega õpilasele lubatud kontrollharjutusi või nende lihtsustatud variante. Vastavalt vajadusele esitatakse õpilasele igas kooliastmes erinevaid töid teadmiste hindamiseks õpitaval spordialadel.

I kooliaste: jutuke (luuletus), joonistus, spordimapp

II kooliaste: seinaleht, tööleht, spordimapp, sporditeemaline jutt (luuletus)

III kooliaste: seinaleht, tööleht, spordimapp, kirjand, uurimus

Koostöös õpilase (taastusravi)arstiga võib õpilase hindamisel arvestada kokkuleppelisi ülesandeid (nt füsioteraapia).

11.5 Järelevastamise ja järeltööde sooritamise

- Õpilasel, kes sooritas olulise õpiülesande hindele „puudulik“, või „mittearvestatud“ või on saanud negatiivse sõnalise hinnangu, on õigus ja kohustus oluline õpiülesanne järele vastata.
- Järelevastamine ja järeltööde sooritamise toimub õpilase ja õpetaja vahelisel kokkuleppel. Järelevastamine ja järeltöö asendab eelneva hinde, tingimusel, et järelevastamise ja järeltöö käigus saadud hinne on eelmisest tulemusest parem. Kui õpilane puudub järeltöö sooritamise ajal mõjuvatel põhjustel, lepitakse aineõpetajaga kokku uus järeltöö aeg.
- Koolist puudunud õpilane täidab ainekavas planeeritud õppeülesanded järelevastamise ajal.
- Kui õpilane vajab õppeülesande positiivseks sooritamiseks lisajuhendamist, võimaldab õpetaja seda oma konsultatsiooni ajal.
- Järelevastamise ja konsultatsioonide ajad avaldatakse kooli kodulehel.
- Kui õpilane ei pea kokkulepetest kinni, ei ilmu korduvalt (vähemalt kaks korda) konsultatsioonile või järelevastamisele, on õpetajal õigus hinnata sellist tööd hindegas „nõrk“. Kui õpilane ei pea kokkulepetest kinni ega ilmu vastavalt plaanile konsultatsioonile või järelevastamisele, teatab aineõpetaja sellest klassijuhatajale ning annab lapsevanemale tagasisidet e-päeviku kaudu.
- Õpiabi ja järelevastamise ajad on väljas klassi stendil ja kooli kodulehel.

Käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtted:

Käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtteid ja korda tutvustab õpilastele klassijuhataja õppeaasta algul. Käitumist ja hoolsust hindab klassijuhataja võttes arvesse ka aineõpetajate tähelepanekuid.

- Tagasisidet käitumisele ja hoolsusele antakse iga trimestri lõpul.

- Käitumise ja hoolsuse hinnangus tagasisidestatakse: üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide ja kooli kodukorra nõuete järgimist, kooli õppekava üldosas esitatud üldpädevuste saavutatust ning kirjeldatakse vastutustundlikkust õppeülesannete täitmisel.

Käitumist hinnatakse tähelise hindamisega:

„E“ – eeskujulik, õpilane täidab kooli kodukorda ja järgib kooli väärtusi, kelle üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane ja järjepidev igas olukorras. Eeskujuliku hinde eelduseks on, et õpilasel puuduvad suulised ja kirjalikud märkused käitumise kohta.

„H“ – hea, õpilane järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning enamasti täidab koolis heaks kiidetud käitumisnorme.

„R“ – rahuldav, õpilane üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab koolis heaks kiidetud käitumisnorme, kuid kellel on esinenud eksimusi.

„MR“ – mitterahuldav, õpilane ei täida kooli kodukorra nõudeid, ei allu õpetajate nõudmistele ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme. Õpilase käitumise võib hinnata mitterahuldavaks ka üksiku õigusvastase teo või ebakõlbelise käitumise eest.

Hoolsust hinnatakse tähelise hindamisega:

„E“ – eeskujulik, õpilane õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt ja täidab koolis heaks kiidetud hoolsuse hindamiskriteeriume eeskujulikult ja järjepidevalt. Puuduvad suulised ja kirjalikud märkused hoolsuse kohta.

„H“ – hea, õpilane õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt ja enamasti täidab koolis heaks kiidetud hindamiskriteeriume.

„R“ – rahuldav, õpilane ei õpi võimetekohaselt, üldiselt täidab koolis heaks kiidetud hindamiskriteeriume, kuid ei ole nende täitmisel piisavalt järjekindel.

„MR“ – mitterahuldav, õpilane ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppeülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult.

Koolis heakskiidetud käitumise ja hoolsuse hindamiskriteeriumid on esitatud kooli kodukorras.

11.6 Hindamisest teavitamine

- Õpilasel ja vanemal on õigus saada teavet hindamise korralduse ning saadud hinnete ja hinnangute kohta.
- Hindamise korraldus ning õpilaste ja vanemate hinnetest ja hinnangutest teavitamise kord on esitatud kooli kodukorras ning see on avaldatud kooli kodulehel.
- Hindamise korraldust tutvustatakse lastevanemate koosolekul ja õpilastele iga õppeaasta algul.
- Teadmiste ja oskuste hindamise põhimõtteid õppeainetes tutvustavad õpilastele klassiõpetajad ja aineõpetajad.
- Sõnalised hinnangud ja kokkuvõtvad hinded tehakse õpilasele ja lapsevanemale teatavaks e-päeviku ja klassitunnistuse kaudu.
- Kool annab õpilasele ja vanemale, kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise ja hoolsuse kohta iga trimestri lõpus.
- Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

- Õppeperioodi jooksul saadud hinded ja sõnalised hinnangud kannab aineõpetaja epäevikusse hiljemalt viie tööpäeva jooksul arvestades õppeülesande sooritamise või hindamiseks esitamise päevast, suuremahuliste õppeülesannete (õpimapp, projekti raportid jmt) puhul kümne tööpäeva jooksul.
- Õppijat teavitatakse trimestri alguses hindamise eesmärkidest, olulistest õppeülesannetest ja hindamise kriteeriumitest.
- Õppeülesanded planeeritakse koostöös aineõpetajatega nii, et koolipäevas on õpilastel mitte rohkem kui üks kontrolltöö või sellega võrdsustatud õppeülesanne ning nädalas kokku kuni kolm kontrolltööd või sellega võrdsustatud õppeülesannet.
- Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib õppeülesande tulemust hinnata hindegaga „puudulik” või “mittearvestatud”.

11.7 Hinde ja hinnangu vaidlustamine

- Esmased vaided hinnete ja hinnangute puhul lahendatakse aineõpetaja tasandil.
- Kui õpilane ja õpetaja jäävad eri arvamusele hinde või hinnangu osas, siis peab teovõimetu õpilase lapsevanem esitama hiljemalt 30 päeva jooksul vaide direktorile.
- Direktor korraldab vaidemenetluse ja teavitab õpilast vaideotsusest.

11.8 Kokkuvõtvad hinded ja järgmise klassi üleviimine

- Kokkuvõtvad hinded on trimestri- ja aastahinded, mille puhul kasutatakse eristavat skaalat.
- Õpilasele, kelle trimestri hinne on „puudulik” või “mittearvestatud” või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugimeede (logopeediline abi, parandusõpe jmt), et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.
- Õppenõukogu otsustab aasta hinnete alusel õpilase järgmise klassi üleviimise, täiendavale õppele jätmise või vajaduse jääda klassikursust kordama.
- Individuaalse õppekavaga võib teha erisusi järgmise klassi üleviimise ajas.
- Õpilane jäetakse täiendavale õppele õppeainetes, milles trimestrihinnetest lähtuvalt tuleks välja panna aastahinne „puudulik”. Täiendava õppe jooksul täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õpe viiakse läbi pärast viimase trimestri lõppu kuni viimase õppenõukoguni. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppe lõppu, arvestades selle tulemusi.

11.9 Õpilase klassikursust kordama jätmine

- Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik”, täiendav õpe ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.
- Üheksanda klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppele. Tähtaega ei kohaldata õpilase

suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused klassi lõpetamise ajas.

- Õpilane arvatakse koolist välja vastavalt „Põhikooli ja gümnaasiumi seaduse“ §28-le.

11.10 Põhikooli lõpetamine

- Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad“, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.
- Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:
  1. kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
  2. kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
- Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel „Põhikooli riiklikus õppekavas“ sätestatud tingimustel või nõustamiskomisjoni soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 30 lõike 2 alusel haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.
- Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eesti põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, siis eesti keele teise keelena eksami sooritab temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina.

12. ÕPILASTE JUHENDAMINE JA HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED

Haridusliku erivajadusega õpilaseks loetakse õpilast, kes riiklikus õppekavas või temale koostatud individuaalses õppekavas püstitatud õpitulemuste saavutamiseks vajab täiendavate tugimeetmete rakendamist või eriõppe korraldust.

12.1 Hariduslike erivajadustega (HEV) õpilaste õppekorralduse põhimõtted

- erivajaduste (sh andekuse) võimalikult varajane märkamine;
- erivajaduste määratlemisel kohene tugiteenuste rakendamine;
- erivajadustest lähtuvalt soodsa arengukeskkonna loomine;
- lapse ja perekonna kaasamine arendus/õpetustegevusse, sh nõustamine, juhendamine (sh arenguestlused) jm;
- spetsialistide kaasamine arendus/õpetustegevusse, s.o meeskonna- ja võrgustikutöö korraldamine.

Tegevused toimuvad kolmel tasandil:

- I tasand hõlmab tegevusi kõikide õpilastega
- II tasand tegevusi arenguliste ja hariduslike erivajadustega (sh andekate) lastega koolis

- III tasand tegevusi arenguliste ja hariduslike erivajadustega lastega pärast lisauuringuid väljaspool kooli.

Kooli tugisüsteemi moodustavad õpetajad ja tugispetsialistid. Koolis töötavad tugispetsialistid: logopeed ja tervishoiutöötaja.

Direktori otsusel võib haridusliku erivajadusega õpilasele rakendada meetmeid, mille rakendamise eeldusena ei ole ette nähtud koolivälise nõustamismeeskonna soovitus.

13. TUGI JA MÕJUTUSMEETMETE RAKENDAMINE ÕPILASE SUHTES

Tulenevalt PGS § 58 lõikest 1 võib kool õpilase suhtes rakendada põhjendatud, asjakohaseid ja proportsionaalseid tugi- ja mõjutusmeetmeid, mille eesmärk on mõjutada õpilast kooli kodukorra kohaselt käituma ja teistest lugu pidama ning ennetada turvalisust ohustavate olukordade tekkimist koolis.

Enne tugi- või mõjutusmeetme määramist kuulatakse ära õpilase selgitused ja põhjendatakse õpilasele tugi- või mõjutusmeetme valikut. Ka lapsevanemal võimaldatakse enne mõjutusmeetme rakendamist anda endapoolne arvamus õpilase käitumise ja mõjutusmeetme rakendamise kohta.

Sõltuvalt rakendatavast meetmest teavitatakse õpilast ja tema lapsevanemat tugi- ja mõjutusmeetmete rakendamisest ka direktori käskkirja ärakirja või õppenõukogu otsuse ärakirja kättetoimetamise kaudu.

Õpilastele rakendatavad tugimeetmed:

- tugispetsialisti (logopeed, HEV-koordinaator) teenuse osutamine;
- arenguvestluse läbiviimine (klassijuhataja, lapsevanem, õpilane);
- õpilase(1.-4.kl) suunamine pikapäevarühma, 5-9 õpetaja konsultatsioonile/pikapäevarühma;
- õpilase suunamine kooli juures tegutsevasse huviringi;
- käitumise tugikava koostamine
- individuaalse õppekava rakendamine.

Õpilastele rakendatavad mõjutusmeetmed:

- õpetaja individuaalne suuline märkus;
- õpetaja kirjalik märkus õpilaspäevikus ja/või Stuudiumis;
- klassijuhataja vestlus õpilase ja lapsevanemaga;
- õpilasega tema käitumise arutamine HEV-koordinaatori, direktori või õppekoordinaatori juures;
- õpilasega tema käitumise arutamine õppenõukogus;
- õpilasele tugisõu määramine;
- kirjalik noomitus;
- ajutist õppetunde osalemise keeldu koos kohustusega saavutada selle perioodi lõpul nõutavad õpitulemused seoses kodukorra rikkumisega võib õpilase suhtes rakendada koduõpet. Sellisel juhul märgitakse koduõppe algus- ja lõpp kuupäev. Otsus ajutise õppetunde osalemise keeldu

kohaldamise kohta vormistatakse kirjalikult ja toimetatakse õpilasele või piiratud teovõimega õpilase puhul vanemale kätte posti teel või antakse kätte allkirja vastu. Rakendamise otsustab õppenõukogu;

- selliste esemete ja ainete kooli hoiulevõtmine, mis ei ole PGS § 44 lõike 11 kohaselt keelatud, kuid mida õpilane kasutab viisil, mis ei ole kooskõlas kooli kodukorraga;
- põhjendatud kahtluse korral, et õpilase valduses on PGS § 44 lõike 11 kohaselt keelatud esemeid või aineid, nende olemasolu kontrollimine ja äravõtmine õpilase valdusest, sealhulgas õpilase riietest;
- selliste esemete ja ainete kooli hoiulevõtmine, mis on PGS § 44 lõike 11 kohaselt keelatud;
- õppetunnist eemaldamine koos kohustusega viibida määratud kohas ja saavutada tunni lõpuks nõutavad õpitulemused;
- õppetunnist eemaldamine HEV-koordinaator juurde;
- konfliktolukorras osalenud poolte lepitamine klassijuhataja/HEV-koordinaatori/õpetaja poolt eesmärgiga saavutada kokkulepe edasiseks tegevuseks;
- kooli jaoks kasuliku tegevuse elluviimine vanema nõusolekul;
- pärast õppetundide lõppemist koolis viibimise kohustus koos määratud tegevusega kuni 1,5 tunni ulatuses ühe õppepäeva jooksul;
- ajutine keeld võtta osa õppekavavälisest tegevusest koolis, näiteks üritustest ja väljasõitudest;
- ajutine õppes osalemise keeld koos kohustusega saavutada selle perioodi lõpul nõutavad õpitulemused.

14. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED

14.1 Õpetajate koostöö

Õpetajate koostöö eesmärgiks on õppekavas kirjeldatud taotletavate õpitulemusteni/pädevusteni jõudmine õppe- ja kasvatustegevuse kaudu, lähtudes õpiväljunditest, etteantud ajast, õppekavas kirjeldatud õppesisust ja õpitegevusest.

Õpetajate koostöö toimub:

1. aine õpitulemuste ja võtmepädevuste lõiming;
2. õpetajate ja tugispetsialistide koostöö õpilaste hariduslike erivajaduste märkamiseks ja toetamiseks;
3. õpetajate koostöö uute meetodiliste lahenduste väljatöötamisel;
4. jätkusuutlike ideede, projektide salvestamine, säilitamine ja arendamine õpetajate poolt loodud digikeskkonnas;
5. ühisprojektide ja õpilasvõistluste korraldamine, koostööprojektides osalemine.

Kooli õpetajate koostöö formaadid on: õppenõukogu, nõupidamised, sisekoolitused, töökoosolekud.

Õppeaasta eesmärgid ning nende saavutamiseks tehtavad tegevused planeeritakse esmalt ainevaldkondades

Kooli kollektiiv on kaasatud kooli sisehindamisse ja arengukava loomisesse.

14.2 Õpetaja töö planeerimine

Õpetaja töö planeerimine toimub kooli õppekava alusel lähtudes põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud üldistest põhimõtetest õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisele ja korraldamisele.

Lähtuvalt kooli õppekava üldosast, ainekavast ja õppeaasta eesmärkidest koostab aineõpetaja igaks õppeaastaks oma ainekaardi.

14.3 Õpetaja ainekaardi koostamise põhimõtted

Õpetaja ainekaart on dokument, mille alusel toimub õppetöö koolis õppetunnis või väljaspool kooli - ekskursiooni või õppekäiguna. Ainekaardi koostamine ja korrigeerimine kuulub aineõpetaja pädevusse.

Õpetaja koostab ainekaardi, mis arvestab klassi omapära ja suundumust, kooli arengusuunda ja eripära, õpilaste vaimseid ja kooli materiaalseid ressursse.

Ainekaardid on koostatud trimestrite- või poolaasta kaupa, kui on üks ainetund nädalas.

Ainekaart sisaldab:

1. õppesisu: trimestri jooksul läbitavaid peamisi teemasid ja olulisemaid alateemasid;
2. õpitulemusi;
3. mitteeristava hindamise puhul õpiväljundeid, mille sooritamine on eelduseks positiivse hinde saamiseks;
4. vajalikke õppevahendeid, kasutatavat õppekirjandust ja-materjale;
5. hindamise korraldust;
6. aktiivõppemeetodid;
7. ainetevaheline lõiming;
8. digipädevuste arendamine aineõppes.

Õpetaja tutvustab õpilastele trimestri algul ainekaarti (oma töökava sisu) õppe teemade, õpitulemuste, vajalike õppevahendite, hindamise korralduse.

Ainekaart on kättesaadav kooli STUUDIUMI keskkonnas.

Ainekaardi kinnitab kooli direktor enne trimestri algust.

15. KÄRJÄÄRIÕPPE JA KÄRJÄÄRINÕUSTAMINE

- Põhikoolis 8. ja 9. klassis toimub karjääriõpe läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ ja käsitlemise kaudu. Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ sisu ja eesmärged arvestatakse kooli õpikeskkonna kujundamisel koolis ja õppetunnis. Sellest lähtudes tuuakse aine õppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Tunnivälise tegevuse käigus saavad õpilased projektipäevade, õppekäikude jms raames toetust karjääriotsuste ja eneseteostuse planeerimiseks.
- Karjääriinfot edastavad, karjääriõpet ja karjääriõppega seotud üritusi korraldavad ning õpilasi nõustavad klassijuhatajad, kaasates aineõpetajaid.

- Karjääriõppe hulka kuulub ka karjääri- ja töö teemalise kirjanduse soovitamise ning kataloogide tutvustamine edasiõppimise või õppekavavälise õppimise võimaluste kohta aineõpetajate tasandil.
- Karjääriteenuste kättesaadavus tagatakse õpilaste teavitamise kaudu edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest:
  - ainetundides läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemisel;
  - erinevate ürituste kaudu (Teadlaste Öö, haridusmessid Teeviit, Intellektika jms);
  - edasiõppimist tutvustavate õppepäevade kaudu nii koolis kui väljaspool kooli.

Karjääriteenuse osutamiseks tehakse koostööd Töötukassaga, Rajaleidjaga, Kutsehariduskeskusega.

16. ETTEVÕTLUSÕPE

Põhikoolis toimub ettevõtlusõpe läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ käsitlemise kaudu.

Läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ sisu ja eesmärged arvestatakse kooli õpikeskkonna kujundamisel koolis ja õppetunnis.

Sellest lähtudes tuuakse aine õppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte.

Tunnivälise tegevuse käigus saavad õpilased projektipäevade, õppekäikude jms raames toetust õpilase kujunemiseks aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonna liikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.

Ettevõtlusõpe kättesaadavus tagatakse õpilastele läbi õppetundide ja üritustel osalemise kaudu

- ainetundides läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ käsitlemisel;
- erinevate ürituste kaudu (vabatahtlik tegevus, talgutööd, ürituste korraldamine);
- erinevate ettevõtete külastamine

Ettevõtlusõpet edastavad ja seotud üritusi korraldavad klassijuhatajad, kaasates aineõpetajaid.

17. ÕPILASE JA LASTEVANEMATE TEAVITAMINE NING NÕUSTAMINE

Õpilase ja vanemate teavitamine toimub kooli kodukorras sätestatud korra kohaselt vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 55 ning avaliku teabe seaduses ja haldusmenetlusseaduses sätestatule.

Kool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes.

Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks iga trimestri algul.

Õpilaste ja vanemate teavitamiseks kasutatakse eelistatult järgmisi vahendeid:

1. kooli kodulehekülg
2. e-päevik Studium
3. e-kirjad
4. telefon

Kord aastas õppeaasta alguses toimub koolis lastevanemate üldkoosolek. Õpilase ja tema vanemate esimene koostööpartner koolis on klassijuhataja, kelle juhtimisel kujundatakse välja informatsiooni jagamise kultuur.

Vähemalt kord aastas viib klassijuhataja iga õpilasega läbi arenguestluse, millel piiratud teovõimega õpilase puhul osaleb ka lapsevanem.

18. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Õppekava arendustöö on pidev protsess. Kooli õppekava arendust juhib direktor, kes korraldab õppekava arendusmeeskonna tööd.

Ainekavade arendus toimub ainevaldkondades.

Ettepanekuid muudatusteks võivad teha aineõpetajad, õpilasesindus, hoolekogu ja koolipidaja.

Muudatusettepanekud arutatakse läbi ainevaldkonna õpetajate ja õppekava arendusmeeskonnas. Arvamuse avaldamiseks õppenõukogule, õpilasesindusele ja hoolekogule esitab ettepanekud õppekava arendusmeeskond.

Kooli õppekava muudatused algavaks õppeaastaks kehtestatakse direktori poolt eelneva õppeaasta juunikuus.